Inclusion international

Kusaidia kazi ya vikundi vya familia

Zana za kuimarisha utetezi wa kifamilia wa eneo lako

Kusaidia kazi ya vikundi vya familia: Zana za kuimarisha utetezi wa kifamilia wa eneo lako

Ukuzaji wa zana za Inclusion International kusaidia utetezi wa mashinani wa familia za watu wenye ulemavu wa akili ulifadhiliwa na Mpango wa Elimu Mjumuisho wa Benki ya Dunia (IEI).

Mpango wa Elimu Jumuishi (IEI) ni hazina ya uaminifu ya wafadhili wengi inayosimamiwa na Benki ya Dunia. Ilizinduliwa mwaka wa 2019 kwa usaidizi kutoka kwa Shirika la Ushirikiano wa Maendeleo la Norway (Norad) na Idara ya Maendeleo ya Kimataifa ya serikali ya Uingereza (DFID - sasa FCDO), mpango huo unawekeza katika utaalam wa kiufundi na rasilimali za maarifa ambazo zinasaidia nchi katika kufanya elimu kuwa jumuishi kwa watoto. katika wigo wa ulemavu.

THE WORLD BANK

INCLUSIVE EDUCATION INITIATIVE
Transforming Education for Children with Disabilities

©2024 na Inclusion International. Haki zote zimehifadhiwa. Inclusion International ni mtandao wa kimataifa wa watu wenye ulemavu wa akili na familia zao.

ISBN 978-1-9196009-4-9
Mwandishi: Kimber Bialik

Kwa maelezo zaidi au kwa nakala za ripoti hii wasiliana na:

Inclusion International
The Foundry
17 Oval Way,
London, United Kingdom
SE11 5RR

Barua pepe: info@inclusion-international.org

www.inclusion-international.org

Jedwali la Yaliyomo

Utangulizi 04

Msaada kwa ajili ya Vikundi vya Familia 05

Taarifa kwa washirika wa Vikundi vya Familia

Sehemu ya 1: Uhamasishaji wa Familia 06

Sehemu ya 2: Kujenga Maono ya Pamoja 11

Sehemu ya 3: Mikakati ya Utetezi 16

Sehemu ya 4: Kufanya kazi kwa Ushirikiano 19

Sehemu ya 5: Uendelevu 23

Kuchukua Hatua Katika Kusaidia Vikundi vya Familia 27

Mkusanyiko wa Zana 29

Rasilimali za vitendo kusaidia kazi ya vikundi vya familia

Mpango Kazi wa Kusaidia Familia: Kuimarisha Vikundi vya Familia vya Kieneo 30

Kusaidia Familia Kujenga Maono Jumuishi 33

Mwongozo Jumuishi wa Lugha kwa ajili ya Familia 37

Zana ya Kutambua Ushirikiano wa Jamii 41

Mikakati ya Utetezi kwa ajili ya Vikundi vya Familia 46

Kufuatilia Athari za Vikundi vya Familia 49

Kujenga Vuguvugu la Familia la Vizazi Vingi 52

Maswali Yanayoulizwa Sana kuhusu Mitandao ya Familia 54

Acknowledgements 56

Utangulizi

Kwa watu wenye ulemavu wa akili, familia zao kwa kawaida ndio watetezi wao wa kwanza na huendelea kuwa watetezi hodari katika maisha yao yote. Wakati wa utotoni, familia za watoto wenye ulemavu wa akili hupigania wanafamilia wao ili wajumuishwe shuleni, waweze kupata usaidizi na huduma, na kujumuishwa katika jamii zao. Kadiri wanafamilia wao wanavyokua, wanapigania nafasi za ajira, fursa za kuishi kwa kujitegemea, haki yao ya kufanya maamuzi yao wenyewe, na kuthaminiwa kwa usawa kama sehemu ya jamii yao.

Licha ya jukumu hili muhimu ambalo familia hutekeleza katika kutetea watu wenye ulemavu wa akili katika ngazi ya kieneo katika kipindi chote cha maisha yao, kuna uwezekano mdogo kwamba wanafamilia wa watu wenye ulemavu wa akili wataombwa ushauri wao na wale wanaofanya maamuzi au kushirikishwa na washikadau kuliko vikundi vingine katika vuguvugu la walemavu.

Vikundi vya wanafamilia wa watu wenye ulemavu wa akili – wazazi, ndugu, babu na nyanya, na wengine ambao wana mtu mwenye ulemavu wa akili maishani mwao ambaye wanampenda – huja pamoja katika vikundi katika ngazi ya kieneo ili kusaidia kukabiliana na hali hiyo ya kutengwa.

Kwa kukusanyika katika vikundi, familia huunda sauti thabiti yenye umoja inayosukuma suala la ujumuishaji katika jamii zao, na wanaweza kutetea mabadiliko ambayo yana athari halisi katika jinsi watu wenye ulemavu wa akili wanavyojumuishwa katika ngazi ya kieneo. Vikundi vya familia katika ngazi ya jamii kote ulimwenguni vina rekodi ya mafanikio ambayo yasingewezekana bila uhamasishaji wa familia – kuanzia kutoa nafasi kwa watoto wenye ulemavu katika shule za kawaida, kuboresha upatikanaji wa huduma za afya na msaada, hadi kushawishi sera na mipango ya manispaa.

Vikundi vya familia ni muhimu katika kueneza maono ya ujumuishaji wa watoto wenye ulemavu katika jamii, na katika kufanya mabadiliko halisi katika ngazi ya kieneo kwa ajili ya watoto na watu wazima wenye ulemavu.

Vikundi vya familia huja pamoja vyenyewe, lakini pia vinahitaji usaidizi na kuwa na ushirikiano na washikadau wengine ili viwe na matokeo bora zaidi.

Ikitambua hitaji la vikundi thabiti vya familia katika ngazi ya kieneo ili kusaidia kujenga jamii jumuishi, mkusanyiko huu wa zana unalenga kutoa seti ya nyenzo ambazo washirika wanaweza kutumia kusaidia vikundi vya familia vya mashinani ambavyo wanafanya kazi navyo, wanavifadhili au kushirikiana navyo.

Zana, miongozo, nyenzo, na maudhui mengine yaliyojumuishwa katika mkusanyiko huu wa zana viliandaliwa ili kukidhi mahitaji ya vikundi vya familia katika ngazi ya jamii. Mashirikisho ya kitaifa ya vikundi vya familia vya mashinani katika Amerika ya Kusini na Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara kutoka mtandao wa Inclusion International yalifanya mahojiano na utafiti katika vikundi maalum yakilenga wanafamilia wa watu wenye ulemavu wa akili katika ngazi ya kieneo ili kusaidia kujenga mkusanyiko huu wa zana. Mkusanyiko huu wa zana wa kusaidia vikundi vya familia pia uliundwa chini ya uongozi wa kikundi cha viongozi wa familia kutoka Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara na Amerika ya Kusini, ambao walishiriki yale waliopitia wao wenyewe na yale ambayo mitandao ya familia yamepitia katika nchi na maeneo yao ili kuunda seti ya zana zinazofaa kimuktadha zinazolenga kuimarisha vikundi vya familia.

Kila sehemu ya mkusanyiko huu wa zana inashughulikia maudhui ambayo mashirika yanahitaji kujua kuhusu muundo, mikakati, na mafanikio ya vikundi vya familia. Yakiwa na taarifa hii na zana za kiutendaji na rasilimali zilizomo, mkusanyiko huu wa zana huwezesha mashirika kuwa washirika bora wa vikundi vya familia vya kieneo na huhakikisha kuwa mashirika hayo yanachangia katika kusaidia na kuimarisha familia kama watetezi muhimu wa jamii jumuishi.

Maudhui ya mkusanyiko huu wa zana yaliandaliwa chini ya ufadhili wa Mpango wa Elimu Jumuishi wa Benki ya Dunia (World Bank Inclusive Education Initiative).

Msaada kwa ajili ya Vikundi vya Familia

Mkusanyiko huu wa zana unaangazia taarifa muhimu na zana kwa ajili ya washirika wa vikundi vya familia vya mashinani, iwe washirika hao ni mashirika ya kimataifa yasiyo ya kiserikali (INGOs), mashirikisho ya kitaifa ya vikundi vya familia, mashirika yanayojihusisha na aina nyingi za ulemavu, vikundi vingine vya kiraia, wafadhili na mengineyo.

Sehemu tano za mkusanyiko huu wa zana zinafuata mkondo wa jinsi vikundi vya familia vya kieneo hubadilika kadiri muda unavyopita:

Kusaidia vikundi vya familia:

1. ...kuungana pamoja
2. ...kujenga maono ya pamoja
3. ...ili sauti zao zisikike
4. ...kufanya kazi pamoja na washikadau katika jamii zao
5. ...kuwa uendelevu

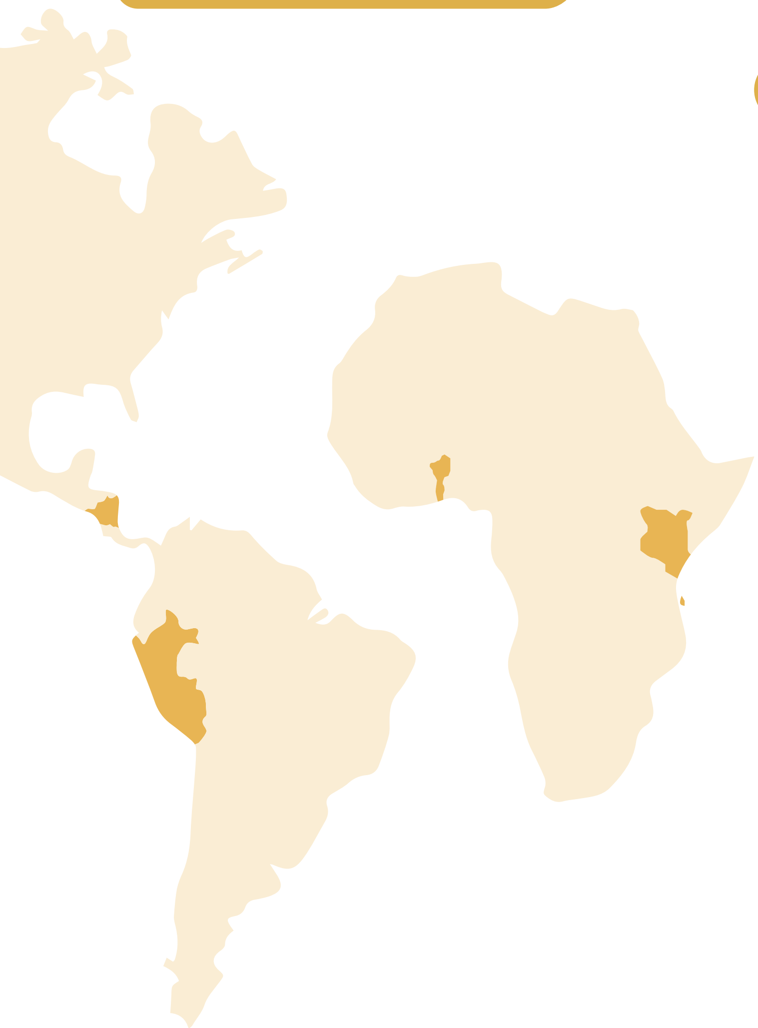

Kila sehemu inajumuisha maelezo yanayozingatia muktadha ili mashirika yaelewe jinsi vikundi vya familia vinavyofanya kazi, zana na rasilimali ambazo mashirika yanaweza kushiriki na kutumia ili kusaidia vikundi vya familia vya kieneo ambavyo yanashirikiana navyo, pamoja na hatua ambazo mashirika yanapaswa kuchukua yanapoanza mchakato wa kujumuisha msaada kwa familia katika kazi zao.

Zana hizi ziliandaliwa kwa kuzingatia maoni ya vikundi vya familia nchini Kenya, Zanzibar, Benin, Peru, na Nicaragua, ambao walieleza ni rasilimali gani wanahitaji kutoka kwa washirika ili kuimarisha kazi zao.

Kwa kutumia zana hizi kusaidia vikundi vya familia, mashirika yanasaidia kuimarisha mitandao thabiti ya utetezi ya familia zinazoongoza mapambano ya kujumuishwa katika ngazi ya mashinani.

Uhamasishaji wa Familia

Katika ngazi ya mtaa, familia huja pamoja katika jumuiya zao kwa njia mbalimbali, na fursa za kushiriki, kushirikiana, na kusaidia vikundi vya familia zitatofautiana kulingana na jinsi kikundi kilivyoungana na jinsi kilivyobadilika baada ya muda.

Mitandao ya familia huibuka kwa njia za kipekee katika jamii tofauti, lakini jambo moja linalodhihirika katika vikundi vya familia ni kwamba mitandao ya familia huibuka na kuimarika yenyewe. Bila kujali ni wapi viongozi wa kikundi cha familia waliungana kwa mara ya kwanza au mbinu waliotumia kuwafikia wengine, vikundi vya familia huja pamoja kupitia mawasiliano ya mdomo na ushikamano kati ya wahusika wenza. Vikundi vingi vya familia hapo mwanzoni huja pamoja kupitia mbinu ya ushikamano inayojulikana kama "mpira wa theluji", ambapo mwanafamilia mmoja anasikia kuhusu mtoto fulani aliye na ulemavu wa akili katika jamii yao na anamuunganisha moja kwa moja na familia nyingine. Kupitia mawasiliano ya mdomo, kikundi hicho kidogo kinaendelea kusikia kuhusu familia zingine na kinashikamana nazo na kuzileta katika katika kikundi chake.

Mitandao hii ya familia na vikundi vya familia huja pamoja kwa sababu familia za watu wenye ulemavu wa akili mara nyingi huhisi kutengwa na jamii zao – kushiriki katika kikundi cha familia huwapa wanafamilia jukwaa la kushiriki mambo yanayowatatiza na yale wanayopitia huku wakipata ushauri na usaidizi kutoka kwa wengine walio katika hali kama zao. Vikundi vya familia ni muhimu sana hasa kama njia ya kupata habari kutoka kwa familia ambazo huenda zimepiga hatua zaidi katika safari yao – kwa familia zinazoanza safari hiyo, inaweza kuwa jambo la kufadhaisha sana kuona vizuizi dhidi ya ujumuishaji katika jamii wakifikiria kwamba wanahitaji kuanzia mwanzo, lakini kupitia vikundi vya familia wanaweza kujifunza kuhusu yale ambayo familia zilizokuja kabla yao zilipitia na kutambua kwamba wao ni sehemu ya vuguvugu kubwa zaidi. Kupitia mazungumzo haya ndani ya mitandao ya familia, hisia ya mshikamano na uungwaji mkono na wahusika wenza hujengwa.

Ingawa kiongozi wa kwanza wa familia atakuwa kochocheo cha kujenga kikundi kipya au mtandao wa familia, wahusika wengine katika jamii pia wana jukumu la kutekeleza katika kuwezesha ushikamano kati ya wanafamilia. Wafanyakazi wa urekebishaji wa kijamii (CBR) au wahudumu wa afya ya jamii wana umuhimu mkubwa katika mchakato huu, kwa sababu ufahamu wao wa wanajamii husaidia katika kuwatambua na kuwapendekeza kabla ya vikundi vya familia kuwepo katika jamii. Hasa katika Afrika

"Tuna mada ya mambo ambayo familia wanataka kuzungumzia, na tunachohitaji ni mikutano ya kuja pamoja na kujadili. Ni kama paka - tunaweza kutoa nafasi ambapo kila mzazi anasema changamoto anayokabiliana nayo kutokana na uzoefu wao katika wakati huo. Tunaona ikiwa wanahitaji ushauri, hii ni njia ya familia kuwa karibu."

Mwanafamilia na kiongozi wa kikundi cha familia huko Nicaragua

Kusini mwa Jangwa la Sahara na maeneo mengine ambapo unyanyapaa au dhana potovu husababisha watoto na watu wazima wenye ulemavu kutengwa majumbani mwao, wafanyakazi wa CBR mara nyingi ndio wahusika pekee katika jamii wanaojua ni familia zipi zina mtoto mwenye ulemavu. Kazi ya wafanyakazi wa CBR katika kutambua mahali watoto wenye ulemavu wanaishi, kuhakikisha wazazi na ndugu wanajua kuwa wao si familia pekee katika jamii yenye mtoto mwenye ulemavu, na kisha kuwezesha familia hizo kufahamiana mara nyingi ndio hatua ya kwanza katika simulizi ya kikundi cha familia. Baada ya mshikamano wa kwanza na familia moja, mbili au zaidi, uliowezeshwa na CBR au mfanyakazi wa afya wa jamii, kiongozi katika familia hizo anaweza kuchukua hatamu za uongozi na kuanza kuhamasisha na kukuza kikundi cha familia.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili, kusaidia, au kuajiri timu za urekebishaji wa kijamii (CBR) au timu za afya ya jamii, hakikisha kwamba timu hizo zinaelewa jukumu lao katika kusaidia familia za watoto wenye ulemavu. Mafunzo ya mwanzo na malengo ya timu hizi yanapaswa kujumuisha:

- ✓ Uelewa wa jukumu muhimu ambalo usaidizi wa wahusika wenza unatekeleza kwa ajili ya familia zilizo na watoto wenye ulemavu
- ✓ Jukumu la kuunganisha familia mpya za watoto wenye ulemavu na familia zingine katika jamii zinapotambuliwa
- ✓ Mikakati ya kuunganisha familia mpya za watoto wenye ulemavu kupitia mashirika yaliyopo ya kieneo au ya kitaifa ya watu wenye ulemavu.
- ✓ Kutambua hitaji la kujenga ushirikiano thabiti na vikundi vya familia vilivyopo

CBR na wahudumu wa afya ya jamii ambao wanatambua kwamba kuunganisha familia za watoto wenye ulemavu ni sehemu muhimu ya jukumu lao wanasaidia kujenga vuguvugu thabiti la familia ndani ya jamii zao!

▶ **ZANA:** Maswali Yanayoulizwa Sana kuhusu Vikundi vya Familia

Kagua maswali haya yanayoulizwa mara kwa mara kabla ya kufanya kazi na vikundi vya familia, na uyashiriki na timu, washirika na wafadhili wako unapoanza kufanya kazi na kikundi cha familia kama mshirika mpya.

Vile vile, vikundi vingi vya familia hukusanyika baada ya kuunganishwa wakati wa kupata huduma kupitia serikali za mitaa au watoa huduma. Familia za watoto wenye ulemavu hukutana katika vyumba vya kusubiri vya kliniki za matibabu, wakiwapeleka watoto wao mahali pa kutoa huduma za malezi ya watoto, au ndani ya majengo kati ya vipindi vya matibabu.

Katika hali hizi, watoa huduma hutoa nafasi kwa familia kushikamana, na familia zinapojenga uhusiano kupitia ushikamano huo, mitandao ya familia huibuka yenyewe baada ya muda. Watoa huduma katika hali nyingi pia hutoa nafasi hizi za ushikamano wa familia moja kwa moja – kwa mfano, kwa kutoa huduma na usaidizi kwa familia za watu wenye ulemavu zenyewe, au kwa kutoa fursa za kijamii kwa familia za watumiaji wa huduma.

Kihistoria, huduma kwa watoto wenye ulemavu katika ngazi ya jamii mara nyingi zimekuwa zikitolewa kama sehemu zilizotengwa. Kwa kutambua kwamba huduma hutolewa vyema zaidi katika mazingira jumuishi na kadiri watoa huduma wanavyotupilia mbali vituo vilivyotengwa kwa ajili ya watoto wenye ulemavu, mikakati ya jinsi wanafamilia wa watoto wenye ulemavu watakavyoshikamana kupitia nafasi mpya za huduma jumuishi itabadilika. Maono ya familia kwa ajili ya watoto wao pia yatabadilika, kwani ujumuishaji sasa utakuwa kielelezo cha mahali ambapo familia zimeshikamana.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili, kusaidia au kuendesha huduma kwa ajili ya watoto au watu wazima katika jamii, ikiwemo huduma za afya, huduma za matibabu na huduma zingine za usaidizi, toa nafasi kwa familia za watoto na watu wazima wenye ulemavu ili washikamane. Mifano ya jinsi watoa huduma wanavyoweza kutoa nafasi hizi ambapo familia zinaweza kushikamana ni pamoja na:

- ✓ Kuunda baraza la watumiaji wa huduma kwa ajili ya wazazi wa watoto wenye ulemavu kwa kutumia huduma kuwaleta pamoja na kushiriki maoni yao juu ya huduma husika
- ✓ Kutoa nafasi za usaidizi zinazoongozwa na wahusika wenza kwa wanafamilia wa watumiaji wa huduma ili waje pamoja na kuzungumza kuhusu yale wanayopitia

Vuguvugu la familia linaweza tu kujengwa na familia, lakini wakati watoa huduma ambao wanaweza kufikia vikundi vya wanafamilia wa watoto wenye ulemavu wanaweza kuwezesha kuwaleta wanafamilia pamoja, mshikamano huo unaweza kuwa msingi wa kujenga kikundi chenye nguvu cha kutetea familia.

Katika hali zingine, vikundi vya familia vinaweza pia kuibuka kupitia hatua ya mwanafamilia mmoja kutafuta usaidizi katika jamii ya eneo lake. Hasa katika nchi au maeneo ambapo kuna shirikisho la kitaifa au lisilo la kitaifa la mashirika ya familia, wanafamilia binafsi mara nyingi huwasiliana na shirikisho kwa ajili ya ushauri na mwongozo wa kuanzisha kikundi cha familia katika jamii yao. Mashirikisho ya mashirika ya watu wenye ulemavu (OPD) yanayowakilisha watu wenye ulemavu wa akili na familia zao katika ngazi ya kitaifa, kikanda, na hata kimataifa yanaweza kumsaidia mwanafamilia kujenga kikundi katika jamii yao kupitia kushiriki yale ambayo wamepitia, kuwaunganisha na rasilimali nyingine, na kutoa ushauri kadiri wanavyokuza kikundi cha familia.

Rasilimali hii iliyoandaliwa na familia kuhusu kumuunga mkono kiongozi mpya wa familia katika hatua zake za kwanza za kuunda kikundi ni mahali pazuri pa kuanzia kwa mashirika yanayomuunga mkono mtu ambaye anafanya kazi ili kuunda kikundi kipya cha familia.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayowasiliana na mwanafamilia ambaye anataka kuanzisha kikundi cha familia, tafuta fursa ndani ya vuguvugu la familia lililopo ili kumsaidia.

- ✓ Tambua OPD zozote za kitaifa, kikanda au kimataifa zinazowakilisha familia ambazo zinaweza kusaidia kushiriki ushauri, rasilimali au fursa za kushikamana na wahusika wengine.
- ✓ Unganisha wanafamilia na kwenye OPD hizo zilizopo

Vikundi vya familia hufanikiwa zaidi vinapopata ushauri, usaidizi, na mshikamano kutoka kwenye vuguvugu pana la familia.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika ya watu wenye ulemavu (OPDs) yanayowakilisha watu wenye ulemavu wa akili na familia zao katika ngazi ya kitaifa au kikanda, usaidizi na mwongozo kwa kiongozi wa familia anayetaka kuunda kikundi cha familia unaweza kuwa wa aina nyingi:

- ✓ Kusaidia viongozi wa familia kutambua kile ambacho familia zingine zinaweza kutaka kutoka kwa kikundi wanachounda
- ✓ Kushiriki mifano mizuri ya mafanikio ya vikundi vya familia katika ngazi ya kieneo
- ✓ Kusaidia viongozi wa familia kwa mafunzo na ushau

▶ ZANA:
Mpango Kazi wa Kusaidia Familia

Tumia zana hii ili kusaidia vikundi vya familia vipya na vinavyochipuka ambavyo unafanya kazi navyo kurasimisha kazi zao na kupanga hatua zao zinazofuata.

Mara tu kikundi cha familia kinapoundwa, ili kiendelee kufanya kazi, vikundi hukusanyika mara kwa mara kupitia njia za ana kwa ana na za mtandaoni. Vikundi vya familia katika Amerika ya Kusini vina uwezekano mkubwa wa kushirikiana kupitia mtandao - vikundi vya familia nchini Kolombia viliripoti kutumia WhatsApp na Zoom kukutana mara kwa mara, na vikundi vya familia nchini Bolivia vinaripoti kutumia WhatsApp kukusanya data kutoka kwa familia kuhusu watoto wao. Vikundi vya familia katika Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara vina uwezekano mkubwa wa kukusanyika katika mikutano ya ana kwa ana. Katika hali nyingi, familia zilijaribu kukutana mtandaoni kwa kutumia WhatsApp, Facebook, au Telegram, lakini ziligundua kuwa mikutano inayohitaji muunganisho wa data ni kikwazo kwa familia za kipato cha chini.

> "Familia zimejaribu kukutana kupitia Facebook, lakini hiyo haikufanya kazi vizuri kwani wengi wao hawana simu mahiri na data ni ghali. Familia zilichagua kukutana ana kwa ana, mara nyingi zikiwa na ajenda maalum za kutatua tatizo fulani katika jamii."

Kiongozi wa shirika la familia nchini Namibia

Njia ambazo vikundi vya familia hukutana na njia ambazo zinaungana na kufanya kazi ni muhimu sana kuzingatiwa na mashirika yanayofanya kazi kwa ushirikiano na vikundi vya familia. Upatikanaji wa mawasiliano ya kielektroniki ya bei nafuu, ratiba za mavuno, na mambo mengine yanayohusu familia yataathiri aina ya uhamasishaji wa familia ambayo kikundi kinaweza kufanya na ratiba za kushiriki katika shughuli. Vikundi vya familia na vikundi vingine vya mashinani mara nyingi hukumbana na changamoto wakati wa kufanya kazi na washirika na wafadhili wanaotarajia vifanye kazi kama shirika badala ya vuguvugu - ni muhimu kwa washirika wa vikundi vya familia kufahamu jinsi vikundi vya familia hufanya kazi na vizuizi ambavyo vinaweza kuvikabili.

"Wakati wa kuvuna na misimu ya mvua inaweza kuwa vigumu kuwa na mikutano ya mara kwa mara .... Mikutano ya mara kwa mara [inaweza tu] kufanyika wakati familia [zinapatikana] katika vijiji vyao."

Kiongozi wa shirika la familia nchini Tanzania

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili, kusaidia, au kushirikiana na vikundi vya familia katika ngazi ya mashinani:

✓ Jadili na viongozi wa familia ili kuelewa jinsi kikundi chao cha familia kinavyofanya kazi – chunguza kwa kina jinsi mtandao wa familia unavyoungana na mwingine, mahali ambapo wanakusanyika ana kwa ana, na ni vikwazo vinavyoathiri uwezo wa wanafamilia kuja pamoja.

Vikundi vya familia vinavyopokea ufadhili kwa ajili ya kazi zao mara nyingi hukabiliwa na changamoto kutoka kwa wafadhili ambao hawaelewi jinsi vinavyofanya kazi na rasilimali zinazohitajika ili kuleta watu pamoja katika jamii zao – washirika wazuri wa vikundi vya familia hutia juhudi katika kuelewa aina ya vikundi vya familia na kusaidia kikundi husika kwa njia inayowafaa.

Kwa vikundi vipya vya familia, hatua yao ya kwanza ni kuunda mpango kadiri vinavyobadilika kutoka kuwa kikundi cha familia kinachotoa usaidizi wa wahusika wenza na ushikamano kwa wanafamilia na kuwa kikundi kinachotaka kuwa na athari katika jamii yake.

Mpango Kazi wa Kusaidia Familia ni rasilimali ambayo mashirika yanaweza kutumia katika vikundi vya familia vinavyosaidia ili kuwasaidia viongozi wa familia kuwa na mazungumzo kuhusu hatua itakayofuata ya kikundi chao na kuunda mpango wa jinsi ya kujenga kikundi chao na athari yake.

Kujenga Maono ya Pamoja

Hapo mwanzoni, vikundi vya utetezi wa familia huwa na mwelekeo wa kuja pamoja lengo lao kuu likiwa kutoa usaidizi wa wahusika wenza au kusaidiana na vikundi vingine. Idadi kubwa ya mitandao hii ya kifamilia mwanzoni hukutana ili kushiriki maarifa na kusaidiana kupitia usaidizi wa wahusika wenza, kutoa mikopo midogo, uzalishaji wa mapato, na benki ya mezani. Wakati familia zinakuja pamoja kwa ajili ya kupata usaidizi wa wahusika wenza, au kupata aina hizo nyingine za usaidizi ndani ya kikundi, mara nyingi huwa zinajiunga bila kujua zinapaswa kutarajia nini kwa ajili ya mustakabali wa wanafamilia wao.

Baada ya muda, vikundi hivi vya familia hubadilika kutoka kusaidiana kama wahusika wenza hadi kuwa na malengo mapana ya utetezi baada ya kubaini masuala yanayofanana yanayowakabili. Vikundi vya familia vinapobadilika kutoka vikundi vya kusaidiana na kuwa vikundi vya utetezi, vinaanza kushughulikia masuala mbalimbali yanayoathiri watu wenye ulemavu wa akili na familia zao – kuanzia elimu jumuishi, ukatili wa kijinsia hadi kusaidia watu binafsi kujitetea wenyewe. Masuala muhimu yanayoshughulikiwa na kikundi yatatofautiana kulingana na mahitaji na hali wanazopitia wakati huo. Kwa mfano, kwa vikundi vinavyokuja pamoja kwa sababu wote wana wanafamilia wenye ulemavu wa kiakili wa umri sawa, lengo la utetezi la kikundi pia litabadilika ili kushughulikia kile kinachofaa kwa ajili ya kipindi cha maisha cha mwanafamilia wao wakati huo – kama vile kubadilika kutoka kutetea upatikanaji wa elimu hadi kutetea upatikanaji wa ajira.

Hata hivyo, ili familia zifanikiwe kama kikundi cha utetezi, vikundi vya familia lazima vitekeleze shughuli ya pamoja ili kujenga maono ya pamoja kwa ajili ya kikundi kadiri wanavyopiga hatua kutoka kufanya kazi ndani ya kikundi hadi kufanya kazi nje ya kikundi pamoja na washikadau wengine katika jamii. Kwa baadhi ya vikundi, maono haya yanaweza kubadilika yenyewe baada ya muda. Wanafamilia wanaposhiriki mtazamo wao na wengine kupitia lenzi ya usaidizi wa wahusika wenza, familia hugundua kuwa zinakabiliwa na changamoto sawa – mara nyingi ni suala la watoto wao kunyimwa fursa ya kupata elimu au kunyimwa huduma katika jamii – na kupitia mazungumzo na usaidizi wa wahusika wenza, familia hubaini masuala ya mwanzoni ambayo wangependa kutetea ili yabadilike.

Kwa familia ambazo zimejiunga na kikundi cha familia au vuguvugu la familia bila maono maalum kwa ajili ya mustakabali wa wanafamilia wao, au kwa familia ambazo zimeambiwa kwamba kutengwa ndio jambo pekee linalowezekana kwa ajili ya mtoto wao, huenda kukawa na mawazo yanayopingana ndani ya kikundi kuhusu ni masuala gani muhimu yanapaswa kutetewa.

Hatua ya kwanza kwa vikundi vya familia katika kujenga maono yao ya ujumuishaji, hasa kwa familia ambazo zinajiunga kwa mara ya kwanza katika vuguvugu, ni kuangalia lugha wanayotumia. Lugha inayotumiwa na familia hushawishi jinsi kikundi kinavyoelewa uwezo wa watu wenye ulemavu wa akili na jinsi mustakabali mzuri unavyoweza kuonekana. Maneno yanayotumiwa na familia kuzungumza juu ya watu wenye ulemavu wa akili itakuwa lugha ambayo wengine katika jamii wataiga na kutumia, na vikundi vya familia vinapoanza kuchukua mwelekeo wa kufanya utetezi nje ya kikundi, kikundi lazima kiwe thabiti katika jinsi wanavyorejelea au kutambulisha wanafamilia wao, wakitumia lugha inayoakisi haki zao na mtazamo jumuishi.

Hii inamaanisha kuacha kutumia lugha inayozungumza kuhusu magonjwa na dhiki, kuacha kutumia lugha inayowaeleza watu wenye ulemavu wa akili kama watu "maalum", kufanya mazungumzo yanayozingatia vizuizi badala ya mapungufu ya mtu binafsi, na kutumia lugha ya "mahitaji ya msaada" badala ya "uwezo wa mlemavu." Mabadiliko haya ya lugha ili kukuza ujumuishi yanapita mipaka ya vuguvugu la familia na ni muhimu katika vuguvugu la ulemavu wa aina zote – familia zinalenga kuwa sawa na vikundi vingine vya walemavu katika matumizi yao ya lugha inayozingatia utu wa mtu kwanza badala ya ulemavu wake na lugha nyingine inayozingatia uwezeshaji katika jitihada za pamoja za kutokomeza dhana potovu kuhusu watu wenye ulemavu.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili, kusaidia, au kufanya kazi moja kwa moja na familia, fikiria kuhusu lugha inayotumiwa na jinsi inavyoweza kushawishi mitazamo ya watu wenye ulemavu wa akili.

- ✓ Je, tunazungumziaje ulemavu? Je, tunazingatia ulemavu husika au mahitaji ya mtu ya msaada?
- ✓ Je, tunapanga mijadala kulingana na kile ambacho mtu "hawezi kufanya," au tunazungumza kuhusu vizuizi vilivyopo?
- ✓ Je, tunapozungumza juu ya mtu tunazingatia utu wake au ulemavu wake?
- ✓ Je, tunaona mabadiliko ya mtazamo katika timu zetu na katika washirika wetu tunapoanza kutumia lugha inayozingatia utu wa mtu na haki zake ?

▶ **ZANA:** Mwongozo Jumuishi wa Lugha kwa ajili ya Familia

Shiriki zana hii na vikundi vipya vya familia ili kuwasaidia kuoanisha lugha yao na harakati za ulemavu

Mara tu familia zinapoanza kutumia lugha mwafaka, kikundi cha familia kinakuwa kimeandaa mwanzo wa mazungumzo mapana kuhusu malengo makuu ya kikundi chao yanapaswa kuwa yapi. Vikundi vya familia hufanya kazi pamoja ili kubuni maono ya ujumuishaji, ambayo ni seti ya mawazo makubwa kuhusu jinsi siku za usoni zitakavyokuwa kwa watu wenye ulemavu wa akili, ujumuishaji ukiwa suala la msingi.

Maono ya ujumuishaji yanatokana na mawazo makubwa kama vile usawa, utofauti, kuwa sehemu, kuondoa vizuizi, na ushiriki kamili katika jamii kwa watu wenye ulemavu wa akili. Kwa familia na vikundi ambavyo vina maono ya ujumuishaji, wanatetea ulimwengu ambapo mwanafamilia wao aliye na ulemavu wa akili anajumuishwa kikamilifu katika jamii yao katika hatua zote za maisha yake - kuanzia kujifunza pamoja na wanafunzi wasio na ulemavu katika shule jumuishi, hadi kufanya kazi katika sehemu ya kazi inayozingatia ujumuishaji, kujumuishwa na majirani na marafiki wanaoishi katika jamii na hatua zote zingine katikati ya hizo.

Maono ya pamoja ya ujumuishaji katika kikundi kipya cha familia hujengwa kupitia majadiliano, na vikundi vya familia huendelea kufanya kazi ya kusaidia watu binafsi kujenga maono yao wenyewe kwa ajili ya mustakabali unaozingatia ujumuishaji wa wanafamilia wao na kila mwanafamilia mpya anayejiunga na kikundi.

Wanafamilia binafsi wa watu wenye ulemavu wa akili wanatambua vizuizi ambavyo mtoto, ndugu, au jamaa yao mwingine aliye na ulemavu wa kiakili atakumbana navyo katika kujumuishwa katika jamii yao, na bila maono ya ujumuishaji, wanaweza kusita kukumbatia mazingira jumuishi. Vikundi vya familia hutumia mikakati mbalimbali kusaidia familia kutozingatia vizuizi pekee na kutambua manufaa ambayo ujumuishaji unaweza kuleta kwa wanafamilia zao.

Mashirika ya familia yanaripoti kwamba kujenga maono ya ujumuishaji katika kikundi kipya kunahitaji hatua tatu kuu:

1 Kujenga uelewa wa haki

Hatua ya kwanza katika kujenga maono ya ujumuishaji ni zoezi la kisiasa, kusaidia familia kuelewa kwamba mwanafamilia wao mwenye ulemavu wa akili ana haki sawa na watu wengine wote wenye ulemavu au wasio na ulemavu.

2 Kujenga uelewa wa jinsi ujumuishaji unapaswa kuonekana katika vitendo

Hata wakati wanafamilia wanafahamu haki za mtoto au ndugu yao, inaweza kuwa vigumu kufikiria jinsi kupata haki hiyo kunaweza kuonekana wakati ambapo hawajawahi kujumuishwa hapo awali. Hatua hii husaidia familia kufikiria juu ya kile ambacho ujumuishaji unamaanisha kwa wanafamilia wao katika maisha yake wenyewe.

3 Kuleta sauti pamoja

Hatua hii inawawezesha wanafamilia kupiga hatua mbele kutoka kufikiria kuhusu kupata haki za wanafamilia wao kama mtu binafsi hadi kujenga sauti ya pamoja kama kikundi ili kushinikiza ujumuishaji katika jamii kwa mtazamo mpana zaidi.

> "Katika hatua hii, sauti za wazazi hukusanyika karibu na imani. Haitoshi kuwa na mtu mmoja au wawili, unahitaji uelewa wa pamoja wa nini kuingizwa ni kwa kila mtu, si tu kwa sababu ya mtoto mmoja binafsi. Tunapaswa kuleta sauti pamoja katika hisia na maono moja."

Mama na kiongozi wa kikundi cha familia huko Colombia

Kila kikundi cha familia husaidia familia kujenga maono haya kwa njia tofauti, lakini usaidizi wa wahusika wenza na uongozi wa familia huwa kiini cha kila mkakati. Kusikia kutoka kwa wanafamilia wengine wenye watoto na watu wazima wenye ulemavu kwamba elimu jumuishi, ajira, na maisha ya kujitegemea ni mambo yanayowezekana au kusikia moja kwa moja kutoka kwa watu wenye ulemavu wa akili wenyewe kuhusu mambo yanayowezekana kuna athari kubwa na familia zinaweza kujenga maono kwa msingi wa mifano halisi ya maisha na mafanikio ya wenzao.

Mfano

Kujenga maono kupitia usaidizi wa wahusika wenza

Nchini Peru, kufuatia likizo ya shule kwa sababu ya janga la Korona, mama wa mtoto aliye na ugonjwa wa Down Syndrome aliambiwa na mwalimu mkuu wa shule ya mtoto wake kwamba mtoto huyo hapaswi kurudi shule itakapofunguliwa tena. Kati ya kuvunjika moyo kwa mkuu wa shule na hofu yake mwenyewe kuhusu kurejea shuleni, alichagua kutomrudisha mtoto wake shuleni.

Alikuwa sehemu ya mtandao wa familia zinazoshirikiana na Sociedad Peruana de Síndrome de Down (SPSD), shirika la kifamilia la watu wenye ulemavu (OPD) linalofanya kazi katika ngazi ya kitaifa nchini Peru. SPSD ilitumia mtandao wao wa familia ili kumsaidia mama huyo, wakimpa fursa ya kusikia mitazamo ya wazazi wengine wenye watoto wadogo wenye ulemavu wa akili ambao walikuwa na shauku ya kuwapeleka watoto wao shuleni.

Ingawa familia hiyo iliishi katika eneo la mbali, mama huyo aliweza kuunganishwa na mtandao wa familia ya SPSD kupitia WhatsApp, ambapo aliweza kuzungumza na wazazi wengine kuhusu hofu yake kuhusiana na mtoto wake kuhudhuria shule. Washiriki wa mtandao wa familia walimtia moyo kumrudisha mtoto wake shuleni, na kila mmoja akashiriki picha ya mtoto wake akiwa na furaha ya kurudi shuleni siku ya kwanza ya masomo mwaka huo. Kupitia kutiwa moyo na wazazi wengine katika mtandao huo na kuunganishwa na mtandao wa usaidizi wa watu wanaopitia hali sawa, mama huyo alitambua manufaa ya mtoto wake kurudi darasani.

"Mama huyo alishangazwa sana na picha hizo na akagundua pia alitaka mtoto wake aonekane kwenye picha hiyo, akifanya shughuli sawa na kuwa na wenzake. Hiyo ilimpa ujasiri wa kumpeleka shuleni na aliambia kikundi kuhusu mchakato huu siku baada ya siku, hatua baada ya hatua. Alishiriki wasiwasi wake alipokuwa akimpeleka mtoto wake shuleni, alipokuwa mlangoni na kadhalika. Na hivyo, polepole alitambua kwamba mtoto wake alikuwa na furaha sana kuwa pamoja na wengine na kuwa shuleni. Tukio hili linaonyesha jinsi wazazi pia wanaweza kuwatia moyo wazazi ambao wana wasiwasi au hofu kuhusu watoto wao kurudi shuleni."

Family leader from SPSD in Peru

▶ **ZANA:** Kusaidia Familia Kujenga Maono Jumuishi

Vikundi vya familia vinaweza kutumia zana hii kupanga maono ya kikundi chao kwa mustakabali jumuishi

Kwa familia nyingi, hata yakipata msaada wa kikundi cha familia kinachojenga maono ya ujumuishaji na mambo yanayowezekana, na hata baada ya kulinganisha lugha yao na maono yao, ushawishi wa mfumo wa matibabu na mifumo mingine ya utoaji wa huduma inaweza kuwa na athari kubwa kwa mitazamo na maono ya wanafamilia. Wahusika wengine wa jamii wanaofanya kazi kwa mtazamo wa kimatibabu wana uwezekano mdogo wa kutambua uwezo wa watoto wenye ulemavu, na kutoa kuripoti kwa familia kuhusu mambo yote ambayo watoto wao "hawawezi" au "hawataweza" kufanya katika siku zijazo, hata kama madai hayo si sahihi au hayazingatii kile ambacho mtu anaweza kufanya akapewa msaada. Kwa familia ambazo zina maono kwa ajili ya mustakabali wa wanafamilia wao yanayojumuisha elimu jumuishi, kuwa na ajira, au kuishi katika jamii kwa kujitegemea, kuambiwa kwamba wanafamilia wao hawawezi kutimiza mustakabali wanaotarajia hurejesha familia nyuma katika safari yao ya kujenga maono ya ujumuishaji.

Katika hali zingine, huduma za kimatibabu, elimu, na huduma nyinginezo katika jamii hutetea utenganisho moja kwa moja, zikishawishi familia kwamba mtoto wao hawezi kujumuishwa kwa njia yenye manufaa na kwamba suluhu zinazozingatia utenganisho kama vile shule maalum au kuishi katika taasisi maalum ndio chaguo lao la pekee. Mitazamo na dhana hizo hupingana na maendeleo yaliyofanywa na vikundi vya familia vinavyotetea ujumuishaji, na husababisha familia kutoamini kuwa ujumuishaji unawezekana.

> "Ni ngumu sana kwa sababu mchakato wa ukarabati unakuja, na kila kitu [maono ya familia ya kuingizwa] imeharibiwa. Watatuambia watoto wetu hawawezi kwenda shule, kwamba watoto wetu hawana uwezo wa kuwa na watoto wengine - hii ndio madaktari wanatuambia. Kwa mashirika ya familia, baadhi ya akina mama wanatuamini, lakini maoni ya daktari yana uzito mkubwa katika muktadha wetu."

Mama na kiongozi wa kikundi cha familia huko Colombia

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili, kusaidia au kutoa huduma katika jamii, zingatia jinsi timu yako inayowasiliana moja kwa moja na familia inaweza kuathiri maono ya familia kwa ajili ya wanafamilia wao. Baadhi ya maswali ya kutafakari yanaweza kujumuisha:

- ✓ Je, madaktari, matabibu, wahudumu wa afya ya jamii, na wengine wanaotoa huduma za moja kwa moja wanatambua umuhimu wa ujumuishaji?
- ✓ Je, madaktari, matabibu, wahudumu wa afya ya jamii, na wengine wanaotoa huduma za moja kwa moja huwasilisha taarifa za afya kwa familia kwa njia ambayo inasababisha matarajio duni au wanaelekeza familia katika mwelekeo maalum?
- ✓ Je, madaktari, matabibu, wahudumu wa afya ya jamii, huwezesha familia kuwasiliana na mashirika ya familia ya kieneo ili familia ziweze kupata mtazamo usio wa kimatibabu?
- ✓ Je, timu zako za huduma za moja kwa moja zinachukua hatua gani ili kuhakikisha kuwa familia zinathamini na kuona uwezo wa watoto wao wenye ulemavu?

Kutoa mafunzo kwa timu za watoa huduma kuhusu hitaji la kuhakikisha kuwa familia zinapata taarifa za afya bila kuendeleza utenganisho au matarajio duni ni hatua muhimu katika kutoa usaidizi zaidi kwa familia katika jamii.

Mikakati ya Utetezi

Mara tu vikundi vya familia vinapoanza kufanya kazi kupitia utetezi wa pamoja, hutumia mifumo tofauti katika jumuiya zao kuleta mabadiliko.

Familia zinazofanya kazi pamoja katika jamii zinaweza kufanya kazi kupitia mikutano na viongozi, kufanya kampeni, kutoa mafunzo kwa washikadau wakuu, kupitia vyombo vya habari, na kupitia mikutano katika kumbi za miji na majukwaa mengine ya umma. Katika jamii zilizo na ufikiaji bora wa mawasiliano ya simu, familia pia zinakusanyika na kuandaa utetezi wao mtandaoni – Twitter imekuwa njia mojawapo ya utetezi ambayo imekuwa na mafanikio makubwa kwa vikundi vya familia katika Amerika ya Kusini.

Mtindo wa utetezi utakuwa tofauti kulingana na kikundi cha familia na jamii husika.

"Katika mojawapo ya wilaya ambapo watoto walizuiwa kujiunga na shule, kulikuwa na kikundi cha utetezi wa familia ambacho kupitia utetezi kilipata ruhusa ya kuwawezesha watoto hao kujiunga na shule. Familia hizo zilikuwa zikifanya kampeni katika shule hiyo na ofisi ya wilaya kwa ajili ya haki ya elimu ya watoto wao, na walifaulu kuona kwamba wanafunzi hao wamesajiliwa shuleni tena."

Kiongozi wa shirika la familia kutoka Ghana

Kwa mfano, familia zinaweza kutumia kimkakati tamaduni za kipekee za jamii yao kufikia viongozi na kuona kwamba masuala yao muhimu yamesikizwa.

"Katika mitaa, familia hukutana pamoja katika baraza la chifu. Watazungumza juu ya elimu, kwa mfano, kile kinachoendelea shuleni. Kila jamii ina kumbi kubwa ambapo watu hukutana kwa ajili ya masuala tofauti kama vile uchaguzi na masuala mengine ya kijamii ya mtaani, pia kuna kumbi za shule kwa ajili ya mikutano inayohusiana na elimu. Kupitia vikundi vyao vya usaidizi wa familia pia wanaenda pamoja kwa walimu na viongozi wengine, ili kuunda majukwaa ambapo wanaweza kuzungumza kuhusu masuala yao."

Mzazi na kiongozi wa familia kutoka Kenya

Mfano

Kutumia sherehe za kitamaduni kama zana ya utetezi

Nchini Ethiopia, vikundi vya familia hutumia sherehe za kahawa katika jamii zao kama mkakati wa kukutana na watoa maamuzi na kutetea malengo yao. Sherehe za kahawa nchini Ethiopia ni desturi muhimu ya kijamii ambayo inasaidia kujenga ushikamano katika jamii na kuanzisha mazungumzo.

Vikundi vya familia nchini Ethiopia huandaa sherehe za kahawa na kuwaalika wazee kutoka kwa jamii, viongozi wa kidini, viongozi wa kitamaduni, na watu wengine muhimu katika jamii, wakitumia sherehe hiyo kama jukwaa la mazungumzo kuhusu ujumuishaji.

"Sherehe za kahawa, ingawa si rasmi, hutumika kama jukwaa zuri sana la kujadili masuala ya elimu jumuishi kwa njia yenye utulivu zaidi, baadhi ya mijadala ambayo imefanyika katika sherehe za kahawa ni pamoja na majadiliano juu ya Mkataba wa Haki za Watu Wenye Ulemavu, ulemavu wa akili na elimu jumuishi."

Ndugu na kiongozi wa familia nchini Ethiopia

Vikundi vya familia pia vimefanikiwa kutumia vyombo vya habari ili sauti zao zisikike. Kuweka masuala wazi kupitia vyombo vya habari kumekuwa zana muhimu si tu kwa vikundi vya familia kufanya mabadiliko katika jamii yao kieneo, lakini pia imekuwa zana muhimu ya usambazaji wa taarifa ambayo imewezesha vikundi vya familia katika jamii au kanda zingine kujifunza kutokana na mafanikio ya vikundi vingine vya familia na kuiga mikakati yao katika jamii zingine.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili, kusaidia, au kufanya kazi na familia katika ngazi ya jamii, hakikisha kwamba mpango wako wa shughuli kwa ajili ya kikundi cha familia unajumuisha kusaidia kikundi kuunda mpango wa utetezi ikiwa hawajafanya hivyo.

✓ Saidia kikundi cha familia kuunda mpango wao wa utetezi – hii inaweza kutekelezwa kupitia kushiriki mifano ya utetezi uliofanikiwa, kuhimiza kikundi kuweka malengo ya kila mwaka ya utetezi, na kufadhili warsha ambazo zitaleta kikundi cha familia pamoja ili kuandaa ajenda zao na kujenga mkakati wao.

▶ **ZANA:** Rasilimali ya Mikakati ya Utetezi kwa ajili ya Familia

Vikundi vya familia vinaweza kutumia zana hii kuona ni nini kitafanya mabadiliko, na kupata msukumo kwa kazi yao ya utetezi.

Ingawa familia katika ngazi ya kieneo zina athari kubwa katika jamii yao, mara nyingi mafanikio ya utetezi, mikakati, na simulizi kutoka kwa familia hazinakiliwi kikamilifu katika ngazi ya kieneo. Vikundi vya familia vinashughulika kufanya kazi ya kujenga ujumuishaji katika ngazi ya jamii na vinafanya kazi ili kufikia lengo kubwa, hivyo mara nyingi havichukui muda wa kufikiria jinsi ya kufuatilia mabadiliko wanayoleta na athari yao katika jamii yao.

Ufuatiliaji wa mafanikio na athari ni nadra kuwa kipaumbele kwa vikundi vya chini vya rasilimali, lakini kusaidia vikundi vya familia kutekeleza ufuatiliaji wa kimsingi wa athari yao huvisaidia kuonyesha athari yao katika jamii, kupata fursa za ufadhili, kuthibitisha uhalali wao kama vikundi vya utetezi kwa washikadau wengine wa jamii, na pia kushiriki maarifa na vikundi vingine vya familia.

Kwa vikundi vya familia, ufuatiliaji wa athari unaotokana na kujenga maelewano ni mkakati wenye ufanisi wa kufuatilia mabadiliko kwa njia inayoeleweka kwa urahisi na shirikishi.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili, kusaidia, au kufanya kazi na familia katika ngazi ya jamii, himiza viongozi wa vikundi vya familia kunakili mafanikio yao:

- ✓ Saidia vikundi vya familia kunakili na kutoa kuripoti ya mafanikio yao
- ✓ Usilazimishe vikundi vya familia kutumia zana za ufuatiliaji ambazo zimeandaliwa kwa ajili ya mashirika makubwa – mikakati ya ufuatiliaji shirikishi inayotekelezwa kwa msingi wa maelewano huenda ikafaa zaidi kwa vikundi vya familia.

▶ ZANA: Ufuatiliaji wa Athari Muhimu Zaidi kwa ajili ya Familia

Vikundi vya familia vinaweza kutumia mbinu hii kuandika athari zao kuu ni nini - hii inaweza kuwasaidia katika utetezi wao na katika kutafuta ufadhili au washirika.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili, kusaidia, au kufanya kazi na familia katika ngazi ya jamii, shirikini shughuli za familia na washikadau wengine! Kazi muhimu ya utetezi inayoongozwa na familia katika ngazi ya kieneo wakati mwingine haishirikiwi na mitandao ya familia ya kitaifa, kikanda na kimataifa – fanya kazi na washirika wa kikundi cha familia ili kushiriki mafanikio yao na vuguvugu pana la familia.

- ✓ Shirikiana na mashirika ya kitaifa, kikanda na kimataifa ya watu wenye ulemavu (OPDs) yanayowakilisha familia ili kuonyesha kazi ambayo vikundi vya familia vinafanya katika ngazi ya kieneo. Wanachama wa mtandao wa Inclusion International, ambao ni mtandao wa kimataifa wa watu wenye ulemavu wa akili na familia zao, ni mahali pazuri pa kuanzia!

Kushiriki kazi ya utetezi ya vikundi vya familia katika ngazi ya mashinani ni mkakati muhimu wa kujenga vuguvugu la familia na kutoa fursa kwa vikundi vingine vya familia kujifunza kutokana na mafanikio ya wengine!

Kufanya kazi kwa Ushirikiano

Ili kuimarisha sauti zao wakati wa kutetea ujumuishaji katika ngazi ya kieneo, vikundi vya familia mara nyingi hushirikiana na washikadau wengine katika jamii yao. Kwa kujenga uhusiano na ushirikiano na vikundi au mashirika mengine katika jamii, vikundi vya familia vinaweza kupata majukwa mapya, kukuza uhusiano na washirika wengine kwa ajili ya ujumuishaji ambao watashiriki jumbe za kikundi cha familia na vipengele vya utetezi, na kupata fursa ya kutoa utetezi wa pamoja.

Kwa vikundi vipya vya familia hasa, inaweza kuwa changamoto kujitosa katika nafasi ya utetezi au kutambuliwa na watoa maamuzi kama kikundi cha shinikizo katika hatua za mwanzo za safari ya utetezi wa mtandao wa familia.

Katika hatua za mwanzo, vikundi vya familia za watu wenye ulemavu wa akili mara nyingi hufanya kazi kwa ushirikiano na familia za watoto wenye ulemavu wa aina nyingine ili kuwa na sauti yenye nguvu zaidi. Familia za watoto wenye ulemavu zikifanya kazi pamoja kama kikundi kimoja chenye umoja zimefanikiwa katika miktadha mingi, na matokeo ni kwamba mashirikisho mengi ya kitaifa ya kifamilia yameundwa. Hata hivyo, familia za watu wenye ulemavu wa akili zinazofanya kazi kwa ushirikiano na familia nyingine kama sehemu ya vuguvugu pana ya ulemavu zimeripoti kukabiliwa na changamoto za kujumuishwa. Watoto wenye ulemavu wa akili ni miongoni mwa watoto waliotengwa zaidi miongoni mwa watoto wenye ulemavu, hasa katika suala la kupata elimu jumuishi, na baadhi ya vikundi vya familia vinaripoti kuwa masuala yao hayapewi kipaumbele wakati vinafanya kazi na familia za watoto wenye ulemavu aina zingine. Katika Amerika ya Kusini, vikundi vya familia viliripoti kwamba ushirikiano na vikundi vingine vya walemavu vinavyozingatia utambuzi wa aina ya ulemavu na matibabu badala ya ujumuishaji unaweza kuwa changamoto. Hiyo ni kwa sababu katika hali hiyo washirika wa mtandao wa utetezi wa pamoja hawana maono sawa na wanaweza kutoa ushauri unaokinzana kwa mamlaka husika ya elimu, jambo linalosababisha matokeo yanayoendana zaidi na ushirikiano badala ya ujumuishaji.

> “Family groups who have been able to achieve more have done this because they could relate with other organisations related to other disabilities, and other organisations or coalitions. Through these avenues, we now have schools calling us about inclusion because they have heard of us through the network and they are calling because they are interested in the issue.”
>
> Family organisation leader in Colombia

Vikundi vya familia vinakabiliwa na changamoto sawa na vuguvugu pana la watu wenye ulemavu wa aina zote, ambapo familia za watu wenye ulemavu wa akili mara nyingi hunyimwa nafasi kwenye meza. Kwa vile Kamati ya CRPD (Kamati ya Haki za Watu Wenye Ulemavu) imetambua kwamba mashirika ya familia za watu wenye ulemavu wa akili ni mashirika ya watu wenye ulemavu (OPDs) na ni sehemu ya vuguvugu la walemavu, vikundi vya familia vinatazamia kuona ujumuishaji bora zaidi katika vuguvugu la watu wenye ulemavu wa aina zote.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika ambayo yanafadhili, kusaidia, au kufanya kazi kwa ushirikiano na mashirika ya watu wenye ulemavu katika ngazi ya kieneo, saidia shirika kutafakari ikiwa familia zinajumuishwa au hazijumuishwi katika shughuli zao.

- ✓ Je, familia za watu wenye ulemavu wa akili zimejumuishwa katika shirika?
- ✓ Je, masuala yanayowakabili watu wenye ulemavu wa akili yanadhihirika miongoni mwa vipaumbele vya shirika?

Masuala hayo pia yanapaswa kudhihirika kama vipaumbele kwa ajili ya vikundi vingine vyenye uwakilishi mdogo katika jamii ya walemavu, kama vile watu wenye ulemavu wa kisaikolojia na watu wenye ulemavu wa upofu na uziwi.

Vikundi vya familia vinapotafuta washirika nje ya vuguvugu la walemavu, huwa vinaaanza kulenga vikundi vya haki za kijamii (kama vile vikundi vya wanawake au vikundi vya kutetea haki za wenyeji wa asili), vikundi vinavyoshughulikia masuala ya elimu (kama vile vyama vya wazazi na walimu au mabaraza ya elimu ya wilaya), na vikundi vingine vya kijamii, ambavyo vinaweza kuwa vikundi vya kujitolea kwa hiari, mabaraza ya mitaa, vikundi vya kidini, au vikundi vingine. Vikundi vya familia pia vimepata mafanikio kwa kufanya kazi moja kwa moja na wahusika wa serikali, ikiwa ni pamoja na idara na kamati za kieneo.

Ushirikiano huu kati ya vikundi vya familia na washikadau wengine hutofautiana kwa kiasi kikubwa katika wigo – kuanzia kwa mwingiliano wa kiwango cha chini kama vile kikundi cha familia kinachofanya kazi kwa ushirikiano na kikundi kingine cha kijamii kwenye kampeni fulani, hadi ushirikiano wa kiwango cha juu zaidi kama vile utetezi kama vile kikundi cha familia cha kieneo kujiunga na mtandao mkubwa zaidi wa kikanda au wa kitaifa ambao unatetea suala ambalo ni muhimu kwa familia za watu wenye ulemavu wa akili.

"[Familia hufanya kazi na] mashirika ya kidini, vikundi vingine vya kijamii vya wanawake na vijana, serikali za mitaa na mashirika mengine ya kijamii ya watu wenye ulemavu. Wanafanya kazi na wafanyakazi wa kujitolea wa afya ya jamii, wanafanya kazi na maofisa wa elimu wa wilaya, maofisa wa wilaya na maofisa wa jinsia."

Mama na kiongozi wa familia nchini Namibia

"Familia zimekuja pamoja katika kikundi cha Article 24 Group, ambalo linaleta pamoja zaidi ya mashirika 130 nchini [Argentina], ambayo yameamua kuungana pamoja kwa ajili ya elimu jumuishi. Kwa pamoja wameweza kuwasiliana na serikali na kusikilizwa na kufanya maazimio yanayosema kwamba lazima wawafikie wavulana na wasichana wote."

Mama na kiongozi wa familia nchini Argentina

Vikundi vya familia hupitia mchakato wa kutambua ni vikundi vipi katika jamii yao vina uwezo wa kuwa washirika, wakizingatia maswali kama vile:

- Je, ni akina nani wanaounda vikundi vingine katika jamii?
- Je, masuala yanayoshughulikiwa na vikundi hivi yanaendana na vipaumbele vya familia?
- Je, maadili ya vikundi hivyo vingine ni yapi?
- Ikiwa kikundi husika hakijawahi kutetea ujumuishaji hapo awali, je, kiko tayari kujifunza zaidi?

"Familia hufanya kazi na] serikali ya mtaa, ambayo ndio halmashauri inayowajibika kwa ajili ya huduma zote za umma kama vile elimu, afya, n.k. Wanawasiliana na halmashauri hiyo ya serikali ya mtaa, pamoja na vituo vya polisi ili kutoa ripoti ya hali ya elimu ya watoto wao."

Kiongozi wa familia nchini Tanzania

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika ambayo yanafadhili, kusaidia, au kufanya kazi na familia katika ngazi ya jamii, saidia kikundi cha familia kutambua washikadau watarajiwa katika jamii yao ambao wanaweza kuwa washirika:

✓ Je, ni mashirika au vikundi gani vina maadili sawa na familia za watu wenye ulemavu wa akili?

✓ Je, mambo yanayofanana yanaweza kupatikana wapi kati ya ujumbe wa familia na ujumbe wa mashirika mengine?

✓ Je, ni mashirika au vikundi gani vina umuhimu wa kimkakati ili kushikamana navyo?

▶ **ZANA:** Zana ya kutambua washirika wa kijamii

Vikundi vya familia vinaweza kutumia laha-kazi hii kutafuta na kuweka ramani washirika watarajiwa katika jumuiya yao.

Vikundi vya familia vinapotambua mshirika mtarajiwa katika jamii, kuna mbinu tofauti wanayoweza kutumia ili kushirikiana nao.

Katika hali nyingi, vikundi vya familia hushirikiana na washikadau wengine kupitia mbinu ya ushirikiano inayotumiwa kwa kawaida, ambapo kikundi cha familia kama kitengo hushirikiana na kikundi kingine au vuguvugu lingine la utetezi. Vikundi au mashirika hayo mawili hufanya kazi pamoja katika kazi ya pamoja, huku kikundi cha familia kikihifadhi utambulisho wake kama kikundi kinachotetea mahitaji ya watu wenye ulemavu wa akili na familia zao.

Vuguvugu la familia za watu wenye ulemavu wa akili katika baadhi ya nchi zimejaribu mbinu tofauti za kushirikiana na washikadau na kujenga maono yao ya ujumuishaji, ikiwa ni pamoja na mbinu ya kipekee ya "usambazaji" nchini Nicaragua.

Mfano

Muundo wa utetezi wa familia wa "usambazaji" nchini Nicaragua

Nchini Nicaragua, Chama cha Nicaragua cha Ushirikiano wa Kijamii (Nicaraguan Association for Community Integration [ASNIC]) ndilo shirika linaloongoza la familia. Tofauti na mashirika mengine ya kifamilia, badala ya kutetea ujumuishaji katika jamii kupitia kuimarisha vikundi vya familia katika ngazi ya kieneo, ASNIC hutumia mbinu inayojumuishwa mtazamo wa familia katika mashirika yaliyopo.

ASNIC hutambua mashirika katika jamii ambayo bado hayajumuishi mitazamo ya watu wenye ulemavu wa akili na familia zao, na husaidia wanafamilia binafsi kushiriki katika uongozi wa vikundi hivyo vingine vya washikadau. Badala ya washikadau kuona mtazamo wa familia kama tishio, shirika husika linachukulia mtazamo mpya wa familia unaotoka ndani ya shirika lao kama mkakati wa kuimarisha shughuli na utetezi wao wenyewe.

"Tunatambua jamii fulani, tunatambua mashirika yaliyo hapo yanayofanya kazi na wavulana, wasichana na vijana ambayo si lazima yawe yanashughulikia masuala ya ulemavu, bali yanafanya shughuli za kielimu, kwa mfano. Haya ni mashirika ya kijamii – kazi yetu ni kuingia katika jamii, kutambua wahusika hao, kushiriki, na kusaidia kuandaa mpango jumuishi katika ngazi ya jamii. Kwa sababu ya desturi za mashirika [nchini Nicaragua], familia zimezoea kufanya kazi kwa njia hiyo. Mashirika hayajumuishi familia [katika mashirika yao], na hiyo imesababisha mashirika katika ngazi ya kieneo kuwa na mtazamo tofauti ambapo familia zinaonekana kuwa tishio. Hatutaki kufikia kuingia katika jamii na kuigawanya zaidi, lengo ni kuingia na kuimarisha na kuwezesha. Lengo si kuunda mashirika mapya ya familia, ni kusambaza familia katika mashirika yaliyopo ili familia zishirikishwe katika mashirika yote."

ASNIC Family leader in Nicaragua

Uendelevu

Kwa familia za watu wenye ulemavu wa akili, kushiriki katika vikundi vya familia, kuongoza shirika la familia, na kutetea ujumuishaji katika jamii ni kazi ya kufanya kwa kujitolea.

Vikundi vingi vya familia vinafanya kazi kwa njia isiyo rasmi, na ingawa vingine vinaweza kuwa na miundo rasmi ya utawala kama vile mchakato wa uchaguzi wa viongozi wake, vikundi vingi vya familia vya kieneo ni mitandao ambayo haijasajiliwa na isiyo rasmi. Shughuli zao zinaendeshwa na wanafamilia wanaofanya kazi ya kujitolea, katika hali nyingi zinafadhiliwa na michango ya kibinafsi kutoka kwa wanafamilia wenyewe, na ni nadra vikundi vya familia kuwa na msaada wa kifedha kutoka nje kwa ajili ya kazi wanayofanya. Katika hali zingine, hasa katika Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara, mitandao hii ya familia inaweza kusajiliwa kama mashirika ya kijamii (CBO) katika jamii yao ili kupata ufadhili wa kifedha na huduma zingine ambazo zitawawezesha kusaidia familia katika jamii yao, lakini rasilimali kwa kawaida ni haba katika ngazi ya kieneo.

Katika hali nyingi, vikundi vya familia katika ngazi ya kieneo hutegemea kikamilifu mashirikisho ya OPD ya kifamilia ya ngazi ya kitaifa ili kupata fedha za kutekeleza kazi zao za utetezi na usaidizi wa familia, lakini ufadhili duni wa mashirikisho ya kitaifa unamaanisha kwamba hawana uwezo wa kusaidia shughuli zote ambazo familia zinataka kutekeleza katika ngazi ya mashinani. Ukosefu wa usaidizi wa kitaasisi kwa vikundi vya familia ni mojawapo ya changamoto kubwa zaidi za uendelevu zinazokabili vuguvugu la familia.

“[Vikundi vya mitaa] hutafuta ufadhili katika ngazi zao za mitaa kusaidia baadhi ya shughuli wanazofanya, lakini hili lisipofanyika basi vikundi vinakuwa si endelevu tena - baadhi yao hufunga maduka, huacha kukutana, huacha. kujihusisha katika shughuli za utetezi, kunaathiri uendelevu wao.”

Fatma Wangare, Mkurugenzi wa Inclusion Africa, shirikisho la kanda ya Afrika la OPD kuwakilisha watu wenye ulemavu wa akili na familia zao

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika ambayo yanashiriki katika ushirikiano katika ngazi ya kieneo, zingatia jinsi vikundi vya familia vinaweza kuwa washirika watarajiwa.

- ✓ Tambua vikundi vya familia vilivyopo katika maeneo ambako mnafanya kazi.
- ✓ Zingatia kushirikisha vikundi vya familia vya kieneo katika miradi iliyofadhiliwa na ushirikiano katika utetezi

Vikundi vya familia vina ujuzi mwingi katika utetezi wa mashinani na vimeshikamana vyema na washikadau wengine katika jamii zao za kieneo – zingatia jinsi ushirikiano na kikundi cha familia cha kieneo unaweza kunfaisha pande zote!

Mashirika na washikadau wanapofanya kazi kwa ushirikiano na vikundi vya familia, kwa kawaida ni akina mama wa watoto wenye ulemavu ndio wa kwanza kuwasiliana na mashirika, watoa huduma, na timu za afya ya jamii. Kadiri mitandao ya familia inapoanza kuibuka, viongozi wa vikundi vya familia kwa kawaida huwa ni wanawake, na katika hali nyingi vikundi hivyo huongozwa na akina mama, jambo ambalo linadhihirisha wajibu wa utunzaji ambao kwa kawaida hutarajiwa kutekelezwa na wanawake.

Uhalisia wa mzigo huu wa utunzaji pamoja na kutekeleza majukumu ya uongozi katika vuguvugu unamaanisha kwamba viongozi wa familia wa kike wana uwezekano mkubwa zaidi wa kulemewa na uchovu, wakitekeleza kwa wakati mmoja wajibu wa kusaidia mwanafamilia wao, kutetea haki za mwanafamilia wao, kutekeleza jukumu la uongozi katika kikundi cha familia, na kutetea jamii nzima. Vile vile, wanafamilia wengi wa kike wa watu wenye ulemavu wa akili ambao wanakuwa viongozi wa kikundi cha familia huanza kutumia muda wao wote kufanya kazi ya kuhamasisha familia na kufanya utetezi kwa kujitolea, hali ambayo mara nyingi huwafanya wategemee wazazi na jamaa zao kifedha. Matarajio kwamba akina mama hasa watafanya kazi katika hali hiyo isiyo salama kwa muda usiojulikana imethibitika kuwa changamoto nyingine katika uendelevu wa vikundi.

> "K una uongozi mkubwa kutoka akina mama, ndio wanaokutana na kutafuta suluhu la matatizo yanayowakabili wana na binti zao."
>
> Kiongozi wa familia huko Bolivia

Kutafakari juu ya utofauti wa vikundi vya familia na vuguvugu ya familia pia ni muhimu katika uendelevu wa muda mrefu wa vuguvugu. Vikundi madhubuti vya familia vina utofauti, na watunzaji na wasaidizi wa familia huwa ni wa aina mbalimbali – baba, ndugu, babu na nyanya, na jamaa wengine wa familia pana wanaweza kufaidika kutokana na kupata usaidizi wa wahusika wenza kutoka kwa wanafamilia wengine na kufaidika na ushikamano na uwezo wa utetezi wa kikundi cha familia.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayoshirikiana na vikundi vya familia katika ngazi ya kieneo, kwa ushirikiano na kikundi cha familia, saidia kikundi hicho kutafakari juu ya utofauti uliyopo katika kikundi chao cha familia:

- ✓ Je, ni nani anashikilia nafasi za uongozi katika mashirika?
- ✓ Je, ndugu wanaonekana katika shirika? Je, akina baba wanaonekana? Je, wanafamilia wengine wanaonekana?
- ✓ Ikiwa shirika linatoa nafasi za usaidizi zinazoongozwa na wahusika wenza ili wanafamilia waje pamoja, je, linawezaje kuzingatia nafasi kwa ajili ya wanafamilia ambao hawajawakilishwa ipasavyo katika vikundi vya familia, kama vile akina baba na ndugu?

Kuwapa wanafamilia kama vile ndugu, akina baba na jamaa wengine wa familia pana uwezo wa kufikia nafasi za kushikamana na familia zingine kutasaidia kuunda kikundi cha familia chenye utofauti zaidi katika hatua inayofuata ya ukuaji wa mtandao wa familia, na baada ya muda mrefu, kikundi cha familia endelevu zaidi!

▶ ZANA:
Kushirikisha Ndugu katika Vikundi vya Familia

Mashirika yanaweza kutumia zana hii kutafakari kuhusu utawala wao na kupanga njia za kuwashirikisha ndugu vyema

Wakati wa kutafakari ni wanafamilia gani wanahusika katika shirika, kushirikisha wanafamilia wa vizazi vingi pia ni muhimu kwa uendelevu wa vuguvugu la familia.

Ili vikundi vya familia viendelee kusaidia familia na kufanya utetezi katika jamii yao kwa muda mrefu, kuhakikisha kuwa vizazi vipya vya wanafamilia vinashirikishwa na viongozi wapya kukuzwa ni muhimu kwa vikundi vya familia. Kadiri waanzilishi wa vikundi vya familia wanavyozeeka, ndugu wa watu wenye ulemavu wa akili mara nyingi huwa wasaidizi wakuu wa wanafamilia wao wenye ulemavu wa akili na kwa kawaida pia ni warithi wa uongozi katika vuguvugu la familia. Ndugu huandaliwa vyema zaidi kuchukua majukumu ya uongozi na kusaidia vikundi vya familia kukua kwa muda mrefu wanapokuwa wameshiriki katika vuguvugu la familia, wana ufahamu mzuri wa haki za watu wenye ulemavu wa akili, na wanafahamu rasilimali zilizopo kwa ajili yao.

Rasilimali hii iliyoandaliwa na ndugu wa watu wenye ulemavu wa akili kuhusu jinsi ya kuwashirikisha ndugu katika shirika la familia mahali pazuri pa kuanzia kwa mashirika ya familia kuzingatia mkakati wao wa kujenga vuguvugu la vizazi vingi kupitia kushirikisha ndugu.

Mfano

Kushirikisha Ndugu Nchini Bangladesh

Vikundi vingi vya familia huanza kama vikundi vya usaidizi wa wahusika wenza, lakini kwa kawaida washiriki wa vikundi hivi huwa ni wazazi wa watu wenye ulemavu wa akili. Kwa kutambua hitaji la nafasi zinazoshirikisha ndugu katika vuguvugu la familia na kutoa fursa za uongozi na ukuaji kwa ndugu, baadhi ya mashirika ya familia yameanza kutoa nafasi maalum za kujitolea kwa ajili ya ndugu. Vikundi vya usaidizi vya ndugu ni nafasi ambapo ndugu wa watu wenye ulemavu wa akili wanaweza kuja pamoja, kushiriki yale wanayopitia, kutoa na kupokea ushauri na usaidizi, na kutoa usaidizi wa wahusika wenza kwa wenzao.

Down Syndrome Society Bangladesh (DSSB), shirika la kifamilia lenye makao yake jijini Dhaka, limejenga kikundi madhubuti cha ndugu kupitia kikundi chao cha usaidizi wa ndugu. DSSB ilitambua kwamba ndugu hutekeleza jukumu la kudumu katika maisha ya ndugu zao wenye Down Syndrome - ndugu ndio wasaidizi thabiti zaidi kwa wanafamilia wao wenye ulemavu wa akili katika maisha yao yote, na uhusiano kati ya watu wenye ulemavu wa akili na ndugu zao hubadilika kadiri wanavyozeeka. DSSB huwaleta pamoja ndugu kutoka kote katika jiji la Dhaka ili washiriki yale wanayopitia na mikakati ya usaidizi na changamoto. Wanakutana mara moja kwa mwezi mtandaoni au ana kwa ana, na DSSB pia huandaa vikao vya kutoa ushauri kwa ndugu. Kikundi hicho cha ndugu kinazidi kukua kila siku, na hatua yao inayofuata ni kuandaa kikundi cha ndugu katika ngazi ya kitaifa.

Ni kweli kwamba ushiriki wa ndugu katika vuguvugu la walemavu ni muhimu ili kuhakikisha uendelevu […] ushiriki wa ndugu unahakikisha uendelevu kwa kufanya vuguvugu la walemavu liwe jumuishi, lenye mafanikio, na linalolenga kupata matokeo, na kundi letu la ndugu linakua kila siku.”

Kiongozi wa kikundi cha ndugu kutoka Down Syndrome Society Bangladesh

Changamoto nyingine muhimu ambayo vikundi vya familia hukabiliana nayo katika uendelevu wao hutokea wakati vikundi vinaundwa bila maono ya pamoja ya ujumuishaji.

Katika hali nyingi, vikundi vya familia huibuka kwa sababu wanafamilia walikuja pamoja wenyewe ili kusaidiana na kushiriki yale wanayopitia, na vikundi hivi viko katika nafasi nzuri ya kufanya kazi ili kujenga maono ya pamoja ya ujumuishaji. Vikundi vya familia vinavyokuja pamoja lakini vina mwelekeo wa kutokuwa endelevu ni vikundi vinavyoletwa pamoja kupitia ufadhili wa mradi – kwa kawaida miradi ya kuzalisha mapato – kwa sababu vikundi hivyo vinaletwa pamoja na mara moja vinaanza kutekeleza shughuli kwa ajili ya mfadhili wao bila kupata fursa ya kujenga mahusiano au malengo ya pamoja kama kikundi, ambayo ni muhimu katika kujenga maono ya pamoja baada ya muda mrefu.

Mapendekezo kwa ajili ya Kusaidia Familia

Kwa mashirika yanayofadhili kazi ya familia katika ngazi ya kieneo, anza na msingi bora ili kuhakikisha kuwa kikundi cha familia kinakuwa endelevu.

✓ Kabla ya kutarajia kikundi kipya cha familia kutekeleza kazi au shughuli zilizofadhiliwa, anza kwa kufadhili awamu ya kujenga maono.

✓ Tumia Mpango Kazi wa Kusaidia Familia kusaidia kikundi kipya cha familia kuwa na mwanzo thabiti.

✓ Himiza kikundi cha familia kutumia mwongozo wa majadiliano kwa ajili ya kujenga maono ya ujumuishaji ili kuweka malengo yao ya pamoja kutangulie kazi nyingine yoyote muhimu ya mradi.

Vikundi ambavyo vimepata nafasi ya kukuza maono yao ya pamoja na kujenga mahusiano kupitia usaidizi wa wahusika wenza vitakuwa katika nafasi nzuri ya kuwa na ushirikiano madhubuti katika miradi.

Kuwa na maono haya ya ujumuishaji pia kunasaidia vikundi vya familia kuwa na ufahamu madhubuti wa kile kinachopaswa kuwa jukumu la kikundi chao na ni majukumu gani hawapaswi kutarajiwa kutekeleza. Katika miaka 50 iliyopita, vikundi vingi vya familia vilikuja pamoja ili kujaza mapengo katika utoaji wa huduma na kubuni huduma mpya za kusaidia watu wenye ulemavu wa akili. Kwa sasa, wanafamilia kwa jumla wanakubaliana kwamba ni wajibu wa serikali, si familia binafsi, kubeba mzigo wa utoaji wa huduma, na hii imewezesha vikundi vya familia kudumisha makusudi yao ya msingi ya kutetea ujumuishaji.

Kuchukua Hatua Katika Kusaidia Vikundi vya Familia

Kwa mashirika yanayofanya kazi na familia – iwe wafadhili, mashirika ya kitaifa yasiyo ya kiserikali (INGOs), watoa huduma, mashirika ya watu wenye ulemavu wa aina zote, au wahusika wengine – vikundi vya familia vinahitaji usaidizi kutoka kwa mashirika wanayoshirikiana nayo ili kutimiza uwezo wao kamili.

Sehemu hii inaunganisha vipengele vyote vya hatua kwa mashirika yanayofanya kazi na vikundi vya familia ambavyo vimeshughulikiwa katika sehemu zilizo hapo juu.

Sehemu	Mapendekezo
Kusaidia vikundi vya familia kuungana pamoja	✓ Mashirika yanayoshirikisha wafanyakazi wa CBR au timu za afya ya jamii katika kazi zao yanapaswa kuhakikisha kwamba wafanyakazi hao wanaelewa jukumu lao katika kusaidia familia za watoto wenye ulemavu, ikiwa ni pamoja na kuunganisha familia mbalimbali katika jamii wakati zinatambuliwa. ✓ Mashirika yanayotoa huduma kwa watoto au watu wazima wenye ulemavu katika jamii yanapaswa kuzingatia jinsi yanavyoweza kubuni nafasi ambazo zitaleta familia pamoja, kama vile kuunda mabaraza kwa ajili ya watumiaji wa huduma au kutoa nafasi za usaidizi zinazoongozwa na wahusika wenza kama huduma ya ziada. ✓ Mashirika yanayowasiliana na wanafamilia binafsi wanaotaka kuhamasisha kikundi wanapaswa kutambua OPD zilizopo ndani ya vuguvugu la familia ambazo zinaweza kusaidia kushiriki ushauri na rasilimali na kuunganisha watu binafsi na vuguvugu kubwa. ✓ Mashirika yanayofadhili uundaji wa vikundi vipya vya familia yanapaswa kulenga kuelewa vikwazo vinavyokabili kikundi cha familia na kusaidia kikundi husika kushikamana na wahusika wengine kwa njia zinazofaa kwa kikundi hicho.
Kusaidia vikundi vya familia kujenga maono ya pamoja	✓ Mashirika yanayoshirikiana na familia, yakiwemo watoa huduma za afya, shule, na watoa huduma wengine wanapaswa kutafakari juu ya lugha wanayotumia kuzungumza kuhusu watoto na watu wazima wenye ulemavu na kuzingatia jinsi lugha hiyo inavyoweza kuathiri mitazamo na dhana za wanafamilia. ✓ Mashirika yanayoshirikiana na familia yanapaswa kuwafunza washiriki wa timu wanaofanya kazi moja kwa moja na familia ili kuhakikisha kuwa taarifa inawasilishwa kwa njia isiyoendeleza utengano bali kwa njia inayowezesha familia kuthamini mtoto wao mwenye ulemavu.
Kusaidia vikundi vya familia ili sauti zao zisikike	✓ Mashirika yanayofanya kazi na vikundi vya familia katika ngazi ya mashinani yanapaswa kusaidia na kuhimiza vikundi vya familia kuandaa mpango wao wenyewe wa utetezi.

Sehemu	Mapendekezo
Kusaidia vikundi vya familia ili sauti zao zisikike	✓ Mashirika yanayofanya kazi na vikundi vya familia katika ngazi ya mashinani yanapaswa kusaidia vikundi vya familia kurekodi na kutoa ripoti ya mafanikio yao, na yasilazimishe vikundi vya familia kutumia zana za ufuatiliaji zilizoandaliwa kwa ajili ya mashirika makubwa. ✓ Mashirika yanapaswa kuhimiza vikundi vya familia vinavyoshirikiana navyo kushiriki mafanikio na mikakati yao ndani ya vuguvugu pana la familia, na yanapaswa kusaidia kikundi kuungana na OPD za kitaifa, kikanda na kimataifa zinazowakilisha familia.
Kusaidia vikundi vya familia kufanya kazi pamoja na washikadau katika jamii zao	✓ Mashirika yenye ushirikiano na mashirika ya kijamii, yakiwemo mashirika ya watu wenye ulemavu wa aina zote, yanapaswa kusaidia washirika wao kupitia zoezi la kutafakari ni sauti gani huenda hazijajumuishwa katika mtazamo wao – ikiwemo kutafakari jinsi masuala ya watu wenye ulemavu wa akili na familia zao yanajumuishwa katika shughuli zao. ✓ Mashirika yanayosaidia au kufanya kazi na vikundi vya familia moja kwa moja yanapaswa kuhimiza vikundi vya familia kufanya zoezi la kutambua mashirika ya kijamii ili kubaini washirika watarajiwa. ✓ Mashirika ambayo kwa sasa hayafanyi kazi na vikundi vya familia yanapaswa kuzingatia jinsi vikundi vya familia vinaweza kuwa washirika watarajiwa katika shughuli zao.
Kusaidia vikundi vya familia kuwa endelevu	✓ Mashirika yanapaswa kufadhili shughuli za vikundi vya familia katika ngazi ya mashinani. ✓ Mashirika yanayofadhili vikundi vya familia yanapaswa kuwajibika kwa ajili ya hitaji la kuzipa vikundi vya familia nafasi ya kuungana na kujenga maono ya pamoja kabla ya kuanza kutekeleza shughuli za mradi. ✓ Mashirika yanayofanya kazi na vikundi vya familia yanapaswa kusaidia kikundi kutafakari juu ya utofauti katika kikundi chao, ikiwemo kukihimiza kujenga vuguvugu la vizazi vingi na kukuza viongozi wapya.

Kupitia usaidizi wa mashirika wanayoshirikiana nayo, vikundi vya familia vya mashinani kote duniani vinaweza kuimarisha mavuguvugu yao na kuongeza athari yao katika mapambano ya ujumuishaji katika jamii zao.

Mkusanyiko wa Zana

Sehemu hii inajumuisha miongozo, zana, na rasilimali za kiutendaji ambazo mashirika yanaweza kutumia kusaidia vikundi vya familia vinavyofanya kazi katika ngazi ya kieneo.

Zana hizi ziliandaliwa kwa kuzingatia maoni ya vikundi vya familia nchini Kenya, Zanzibar, Benin, Peru, na Nicaragua, ambao walieleza ni rasilimali gani wanahitaji kutoka kwa washirika ili kuimarisha shughuli zao.

Kwa kutumia zana hizi kusaidia vikundi vya familia, mashirika yanasaidia kuimarisha mitandao madhubuti ya utetezi ya familia zinazoongoza mapambano ya ujumuishaji katika ngazi ya mashinani.

Orodha ya Zana

- Mpango Kazi wa Kusaidia Familia: Kuimarisha Vikundi vya Familia vya Kieneo
- Kusaidia Familia Kujenga Maono Jumuishi
- Mwongozo wa Lugha Jumuishi kwa ajili ya Familia
- Zana ya Kutambua Ushirikiano wa Jamii
- Mikakati ya Utetezi kwa ajili ya Vikundi vya Familia
- Kufuatilia Athari za Vikundi vya Familia
- Kujenga Vuguvugu la Familia la Vizazi Vingi
- Maswali Yanayoulizwa Sana kuhusu Mitandao ya Familia

Mpango Kazi wa Kusaidia Familia: Kuimarisha Vikundi vya Familia vya Kieneo

Vikundi vya familia vinaweza kutumia zana hii kufikiria kuhusu njia wanavyoweza kusaidia na kuunganisha familia katika jumuiya.

Je, ni usaidizi wa aina gani ambao familia binafsi zinataka kutoka kwa vikundi vya familia?	Je, mashirika yanawezaje kusaidia vikundi vya familia kutoa usaidizi huu?
Usaidizi wa Wahusika Wenza Kwa familia nyingi, fursa ya kuungana na familia zingine zinazopitia hali sawa na zinafaidika na usaidizi wa wahusika wenza na ushikamano ndio sababu kuu ya kujiunga na kikundi cha familia.	Kujenga na kudumisha mitandao ya usaidizi isiyo rasmi na iliyo nusu rasmi katika jamii - kwa mfano, vikundi vya familia vya usaidizi wa wahusika wenza - ni mkakati muhimu kwa vikundi vya kieneo ili kujenga vuguvugu la familia. Ni muhimu kwa mashirikisho ya kitaifa kusaidia vikundi vya familia vya kieneo kutoa nafasi za aina hizo kwa sababu kuwa na mitandao ya usaidizi katika ngazi ya jamii huboresha ufahamu wa familia na uwajibikaji wa wahusika wengine wa kieneo, kwani vikundi hivi vya usaidizi wa wahusika wenza mara nyingi hubadilika na kuwa vikundi vya utetezi baada ya muda. Mashirika ya kitaifa yanaweza kusaidia vikundi vyao vya familia vya kieneo kutoa usaidizi wa wahusika wenza kwa: ✓ Kuwafunza viongozi wa familia jinsi ya kuwezesha vikundi vya usaidizi wa wahusika wenza katika ngazi ya kieneo. ✓ Kuwafunza viongozi wa familia kuhusu mikakati mahususi ya kusaidia familia kukabiliana na unyanyapaa na ubaguzi katika jamii zao. ✓ Kutoa mifano ya mbinu fanisi za usaidizi wa wahusika wenza inayotumika katika jamii zingine ili kusaidia vikundi vya kieneo kushiriki mikakati.
Rufaa Familia mara nyingi hazijui ni huduma zipi zinastahiki kupata, ni usaidizi gani zinaweza kupata, au mahali pa kutafuta ili kupata vitu hivyo. Vikundi vya familia vinatekeleza jukumu muhimu katika kuongoza familia kupata usaidizi unaopatikana kwa ajili yao katika jamii yao.	Bila kuwa huduma ya pekee ya kufikia familia, uwezo wa kutoa rufaa kwa wanafamilia binafsi ni zana muhimu kwa vikundi vya familia katika kusaidia washiriki wao. Mashirika ya kitaifa yanaweza kusaidia viongozi wao wa kieneo kutoa rufaa katika jamii zao kwa: ✓ Kusaidia viongozi wa familia wa kieneo kufanya zoezi la kutambua huduma zilizopo na washirika waliopo katika jamii yao ambao wanaweza kutoa aina tofauti za usaidizi kwa familia. Orodha hii inaweza kujumuisha taasisi zinazotoa elimu jumuishi, huduma za afya, huduma za kijamii, miradi ya uwezeshaji wa kiuchumi na mengineyo. ✓ Kusaidia viongozi wa familia wa kieneo kutambua ahadi zilizopo za ujumuishaji wa ulemavu katika jamii yao ambazo zinaweza kutumika kama msingi wa kupata huduma, kama vile kutambua lugha inayotumiwa kuzungumza kuhusu ulemavu iliyojumuishwa katika mpango wa maendeleo ya jamii. ✓ Kuwaarifu viongozi wa kieneo kuhusu fursa za kushikamana na huduma za kijamii na huduma za ulinzi wa watoto, mitandao ya wafanyakazi wa kujitolea wa afya ya jamii, mashirika yanayotoa usaidizi wa kisaikolojia na wa kijamii, na mengineyo. ✓ Kuandaa rasilimali kwa ajili ya familia zinazotoa mifano ya wazi ya usaidizi na huduma zinazopatikana katika jamii, kama vile uwezo wa kuwafikia watu wanaotoa usaidizi, vifaa vya kusaidia mtu kuzungumza au vinavyobadilisha maandishi kuwa sauti, viti vya magurudumu, vifaa vya usafi, mlemavu kutunzwa na wahusika wengine ili kumpumzisha mtunzaji wake wa kila siku, n.k.

Je, ni usaidizi wa aina gani ambao familia binafsi zinataka kutoka kwa vikundi vya familia?	Je, mashirika yanawezaje kusaidia vikundi vya familia kutoa usaidizi huu?
Upatikanaji wa taarifa Familia nyingi hujiunga na vikundi vya familia ili kujifunza - vikundi vya familia hutegemewa kuwa chanzo cha taarifa, rasilimali na zana kwa wanafamilia wanaotaka maisha bora kwa ajili ya mwanafamilia wao mwenye ulemavu wa akili.	Mashirika yanaweza kutekeleza jukumu muhimu katika kuvipa vikundi vya familia taarifa wanazohitaji ili kusaidia familia binafsi. Mashirika ya kitaifa yanaweza kusaidia viongozi wa familia kuwezesha upatikanaji wa taarifa kwa: ✓ Kuandaa na kutoa rasilimali za taarifa zinazoweza kupatikana zinazolenga ujumuishaji ambazo viongozi wa familia wa kieneo wanaweza kushiriki na washiriki wa vikundi vyao ✓ Kutoa mafunzo kwa viongozi wa familia katika ngazi ya kieneo kuhusu haki za binadamu, vitu wanavyostahiki chini ya sheria za kieneo na mifumo ya kimataifa ikiwa ni pamoja na Mkataba wa Haki za Watu Wenye Ulemavu (CRPD), na taarifa zingine muhimu kwa ajili ya familia ili waweze kutoa mafunzo kwa wengine katika jamii zao. ✓ Kuwapa viongozi wa familia moduli za mafunzo juu ya ujumuishaji na vitendo vya ujumuishaji vya kutumia na washikadau wa nje katika jamii yao - kama vile mafunzo ya walimu, mafunzo kwa ajili ya watu wanaoshikilia nyadhifa za ofisi za umma, au washikadau wengine.
Usindikizwaji Wakati familia zinaelewa haki za watu wenye ulemavu wa akili, inaweza kuwa changamoto kuelewa mchakato unaohitajika ili kupinga unyimwaji wa haki. Familia hujiunga na vikundi vya familia ili kutafuta usindikizwaji, au usaidizi katika kufanya utetezi wa kiwango cha mtu binafsi kutoka kwa zingine zilizopitia hali sawa.	Ili kuweza kuwasindikiza kwa mafanikio wanafamilia binafsi katika safari zao za utetezi na kutoa usaidizi na mwongozo, vikundi vya familia vinahitaji kupewa ujuzi wa mikakati ya utetezi. Mashirika ya kitaifa yanaweza kusaidia vikundi vya familia vya kieneo kufanya hivyo kwa: ✓ Kuwapa viongozi wa familia katika ngazi ya kieno taarifa kuhusu haki chini ya Mkataba wa Haki za Watu wenye Ulemavu (CRPD) na chini ya sheria za kieneo ili kuwasaidia kuimarisha utetezi wa familia. ✓ Kutoa rasilimali za utetezi, ikiwemo jumbe za utetezi ili kuandaa vikundi vya kieneo kuchangia katika utetezi wa vuguvugu na mifano ya mikakati fanisi ya utetezi. ✓ Kushiriki simulizi za mafanikio ya utetezi wa kieneo kati ya vikundi vya familia ili kuonyesha mifano ya kile ambacho kimekuwa na ufanisi katika jamii zingine. ✓ Kuunganisha viongozi wa familia na mitandao ya watu wenye ulemavu wa aina zote nchini mwao ambayo inaweza kutoa usaidizi wa kuelewa jinsi vuguvugu pana la walemavu linavyofanya kazi na kuunganisha viongozi wa familia na washikadau wengine wakuu.
Kujenga maono kwa ajili ya siku zijazo Familia mara nyingi hujiunga na vikundi vya familia wakiwa na matarajio juu ya mustakabali wa wanafamilia wao wenye ulemavu wa akili ambayo wamepewa na wataalamu wa matibabu - hiyo kwa kawaida ni maono yasiosisitiza ujumuishaji au uwezo wa watu wenye ulemavu wa akili. Familia zinataka kujua kile kinachowezekana, na vikundi vya familia hutekeleza jukumu muhimu katika kusaidia familia kuwa na maono makubwa na kujenga maono jumuishi kwa ajili ya siku zijazo.	Mara tu familia zinapokuwa na maono ya ujumuishaji, zinakuwa na uwezekano mkubwa wa kushiriki katika utetezi na kueneza ujumbe wa ujumuishaji kwa washikadau wengine. Mashirika ya kitaifa yanaweza kusaidia vikundi vya familia vya kieneo kusaidia washiriki wao kujenga maono kwa: ✓ Kufunza viongozi wa familia kuwa wawezeshaji wa wahusika wenza katika warsha za kujenga maono. ✓ Kushiriki mikakati ya kujenga maono, kama vile kutumia hali halisi ambazo familia za watoto wakubwa au watu wazima zimepitia au kutumia ushuhuda wa watu wanaojitetea wenyewe ili kuonyesha mambo yanayowezekana. ✓ Kubuni rasilimali za maono ya ujumuishaji katika shirika la kitaifa na jinsi hilo linaweza kuwa kwa familia binafsi katika ngazi ya kieneo.

Zamu yako: Mpango Kazi wa Kusaidizi Familia

Aina ya msaada	Shirika lako linawezaje kusaidia vikundi vya familia?
Usaidizi wa Wahusika Wenza	
Rufaa	
Upatikanaji wa taarifa	
Usindikizwaji	
Kujenga maono kwa ajili ya siku zijazo	

Kusaidia Familia Kujenga Maono Jumuishi

Nyenzo hii inavipa vikundi vya familia viambato muhimu vya kukusanyika pamoja katika maono ya pamoja ya ujumuishi.

Maono jumuishi kwa ajili ya siku zijazo ni pale ambapo watu wote wenye ulemavu wa akili wanajumuishwa kikamilifu katika jamii yao katika hatua zote za maisha yao - kuanzia kujifunza pamoja na wanafunzi wasio na ulemavu katika shule jumuishi, hadi kufanya kazi ya kulipwa katika sehemu ya kazi inayozingatia ujumuishaji, kujumuishwa na majirani na marafiki wanaoishi katika jamii, na hatua zote zingine katikati ya hizo.

Je, ni mawazo gani makubwa yanaweza kusaidia kuunda msingi wa maono ya kikundi cha familia kwa ajili ya siku zijazo?

Ujumuishaji

Ujumuisho ndio wazo kubwa linalopaswa kuongoza mazungumzo yote kuhusu mustakabali wa watu wenye ulemavu wa akili. Ujumuishaji unapaswa kuwa lengo la familia katika hatua tofauti katika maisha ya wanafamilia wao - kuanzia kujifunza pamoja na wanafunzi wasio na ulemavu katika shule jumuishi hadi kufanya kazi katika sehemu ya kazi inayozingatia ujumuishaji, kujumuishwa na majirani na marafiki wanaoishi katika jamii na hatua zote zingine katikati ya hizo.

Usawa

Maono ya ujumuishaji yanatokana na wazo la usawa - ikiwemo haki sawa, ufikiaji sawa na usawazishaji. Katika ulimwengu jumuishi, watu wote lazima wawe na fursa sawa na wengine katika jamii yao.

Utofauti

Utofauti ni kipengele muhimu kinachoongoza maono na utetezi wa familia - katika jamii jumuishi, utofauti wa kila mtu unasheherekewa na jamii inatambua na kuthamini michango tofauti ya kila mtu wa kipekee. Ulimwengu jumuishi ni ule ambapo kila mtu anaheshimu na kuthamini wanajamii wote bila kujali sifa zao mahususi, ulemavu, rangi, dini, mwelekeo wa kijinsia, jinsia, miongoni mwa mengine.

Kuwa Sehemu

Maono jumuishi yanatokana na wazo kwamba kila mtu, wakiwemo watu wenye ulemavu wa akili, ni sehemu ya familia zao, ni sehemu ya shule jumuishi, ni sehemu ya jamii yao, ni sehemu ya mahali pa kazi, na ni sehemu ya mahali popote pengine bila masharti. Watu wenye ulemavu wa akili wana haki sawa ya kujumuishwa kikamilifu katika nafasi zote na kuhisi kukubalika kama watu wote wengine.

Kuondoa vizuizi

Kihistoria, msaada kwa watu wenye ulemavu umelenga kuboresha uwezo wa mtu binafsi na kushughulikia "mapungufu." Ukizingatia uelewa wa kimatibabu wa ulemavu, msaada mara nyingi unaweza kulenga "kuponya" kupitia mbinu za kimatibabu au utabibu badala ya kutoa aina za usaidizi ambazo zitamwezesha mtu kujumuishwa katika jamii yake. Maono jumuishi hutambua kuwa watu wenye ulemavu hawahitaji kurekebishwa - mifumo yetu na jamii zetu ndio zinazopaswa kurekebishwa - na zinapaswa kurekebishwa kwa njia sahihi za usaidizi ili kila mtu aweze kujumuishwa kikamilifu.

Lengo la kuondoa vizuizi vinavyozuia watu wenye ulemavu wa akili kujumuishwa na kufanya mifumo yetu inufaishe na kujumuisha kila mtu ni kanuni kuu ya maono jumuishi. Baadhi ya mifano ya vizuizi hivi inaweza kuwa:

- **Vizuizi vya kimtazamo -** kama vile mitazamo hasi au dhana potovu kuhusu ulemavu ambayo huathiri jinsi watu wenye ulemavu wanavyotendewa
- **Vizuizi vya kitamaduni -** kama vile itikadi za kitamaduni kuhusu ulemavu inayosababisha unyanyapaa, kama vile itikadi kwamba ulemavu unasababishwa na laana
- **Vizuizi vya kimazingira -** kama vile majengo yasiyo na njia maalum kwa ajili ya walemavu au vizuizi vingine katika mazingira vinavyozuia watu kushiriki kikamilifu
- **Vizuizi vya kisiasa na kisheria -** kama vile sheria na kanuni zinazozuia watu wenye ulemavu kupata haki zao

Zamu yako: Kusaidia Familia Kujenga Maono Jumuishi

Ni mawazo gani mengine makubwa yanaweza kusaidia kuunda msingi wa maono ya kikundi cha familia kwa siku zijazo?

....

....

....

....

....

....

Baadhi ya mikakati ambayo wanachama wa Inclusion International hutumia kujenga maono pamoja ni:

Kutumia usaidizi wa wahusika wenza kujenga maono

Inaweza kuwa vigumu kufikiria jinsi ujumuishaji unavyoonekana kiutendaji, au kwa familia changa kufikiria jinsi mustakabali jumuishi unavyoweza kuwa kwa mtoto wao au ndugu yao. Familia za watoto wakubwa au watu wazima wenye ulemavu wa akili zinaweza kushiriki yale waliopitia wao wenyewe na mifano ya jinsi walivyopata maono ya ujumuishaji na jinsi wanavyosaidia na kushinikiza wanafamilia wao kujumuishwa kikamilifu katika maisha yao wenyewe. Kusikia moja kwa moja jinsi watu wengine wenye ulemavu wa akili katika jamii yao wanavyostawi na kujumuishwa kutasaidia familia mpya kuona yale yanayowezekana.

Kusikia moja kwa moja kutoka kwa watu wanaojitetea wenyewe

Pale ambapo vikundi vya familia vimeunganishwa na vikundi vya watu wanaojitetea wenyewe, kusikia watu wenye ulemavu wa akili wenyewe wakizungumza juu ya mustakabali wanaotaka na juu ya athari ya ujumuishaji katika maisha yao kunaweza kuwa zana madhubuti ya kusaidia familia kujenga maono ya ujumuishaji kwa ajili ya wanafamilia wao wenyewe.

Kutumia Mkataba wa Haki za Watu Wenye Ulemavu kufikiria jinsi unavyotumika katika maisha yetu wenyewe

Mkataba wa Haki za Watu Wenye Ulemavu (CRPD) katika nchi ambako umeidhinishwa rasmi ni kiwango ambacho serikali lazima zitimize na ziunge mkono haki ya kujumuishwa kwa watu wenye ulemavu, lakini pia unaweza kutumika kama zana ya kiutendaji kwa ajili ya familia. Kwa msaada wa mwezeshaji, familia zinaweza kuangalia baadhi ya vifungu vinavyotumika kwa uwazi zaidi maishani mwao - kwa mfano, Kifungu cha 24 kuhusu elimu jumuishi au Kifungu cha 12 kuhusu uwezo wa kisheria - na kufikiria kile wanachofanya ili kuwasaidia wanafamilia wao waone haki zao zikizingatiwa.

Kwa mfano, mjadala kuhusu Kifungu cha 12 kuhusu uwezo wa kisheria ambacho kinazipa familia nafasi ya kufikiria ikiwa na jinsi wanavyosaidia wanafamilia wao kufanya maamuzi huru kuhusu maisha yao, na jinsi wanavyoweza kutoa usaidizi bora zaidi wa kufanya maamuzi ili kuwasaidia kusikika na kufanya machaguo.

Kupinga dhana potovu na kuhimiza tafakari

Kusaidia familia kufanya tafakari ya kibinafsi kunaweza kusaidia familia kuelewa matarajio yao na kufikiria jinsi hiyo inavyoathiri uwezo wa mwanafamilia wao mwenye ulemavu. Wawezeshaji wanaweza kuwasaidia wanafamilia kutafakari yafuatayo:

- Je, lugha ninayotumia inaendeleza imani na dhana potovu kuhusu watu wenye ulemavu wa akili? Tazama **mwongozo wetu wa lugha jumuishi.**.
- Je, ninaweza kufanya nini ili kuondoa dhana hizi potovu?
- Je, mwanafamilia wangu ana jukumu muhimu katika maisha yake mwenyewe?
- Je, ninawasaidiaje wanafamilia wangu kushiriki kikamilifu katika jamii yetu?
- Je, ninawasaida wanafamilia wangu kutumia sauti zao na kusikilizwa?

Familia na vikundi vya familia pia vinapaswa kutambua kuwa kutupilia mbali imani na dhana potovu ambazo watu wamejifunza kutoka kizazi kimoja hadi kingine kuhusu watu wenye ulemavu kutachukua muda! Kutafakari juu ya maswali haya kunaweza kusaidia familia kufikiria ikiwa matendo yao yanalingana na maono ya ujumuishaji wanayojenga, na kuwawezesha watu binafsi kujituma kibinafsi katika kufikia lengo la ujumuishaji.

Kupinga mawazo yanayokinzana ya kile ambacho vikundi vya familia vinapaswa kufanya

Kihistoria, vikundi vya familia mara nyingi vimeunda kile tunachoona sasa kama nafasi zilizotengwa ili kukabiliana na ukosefu wa huduma na msaada mwingine kwa watu wenye ulemavu wa akili katika jamii. Kadiri watoa huduma walivyowanyima wanafamilia wao uwezo wa kufikia usaidizi, familia zilianza kuunda sehemu zilizotengwa ambapo wanafamilia wao walikaribishwa na hawakubaguliwa kwa msingi wa ulemavu wao.

Tangu wakati huo vuguvugu la familia limeachana na mbinu hiyo na linatetea upatikanaji kamili wa huduma jumuishi, lakini familia nyingi mpya kabla ya kujenga maono yao ya ujumuishaji bado yanakuja kwenye vikundi vya familia kutafuta huduma na nafasi zilizotengwa kwa ajili ya wanafamilia wao wenye ulemavu wa akili, wasijue kuna machaguo mengine bora zaidi. Vikundi vya familia vinaweza kupinga mawazo haya na kusisitiza wazo kwamba chaguo bora zaidi siku zote ni nafasi jumuishi katika jamii, kuwepo katika sehemu zote ambazo wenzao wako.

Vikundi vya familia vikishatafakari jinsi kanuni za ujumuishaji zinavyotumika katika maisha yao wenyewe na kuwa na maono ya pamoja ya kujumuisha watu wenye ulemavu wa akili, familia zinaweza kuanza kufikiria jinsi ya kutumia maono hayo katika shughuli zao za utetezi ili kueneza ujumbe wa ujumuishaji.

Ili kutimiza ujumuishaji kamili, lazima mchakato wa kufanya hivyo uwe wa kudumu na uwe ni wajibu unaoshirikiwa na wote. Kila mtu lazima ajitolee kutimiza maono ya ujumuishaji, kukomesha mitazamo hasi na ubaguzi, na kuthamini utofauti - familia lazima ziongoze katika kutimiza maono hayo.

Zamu yako: Kusaidia Familia Kujenga Maono Jumuishi

Ni mikakati gani mingine ya utetezi unaweza kufikiria ambayo inaweza kufanya kazi katika nchi yako?

....

....

....

....

....

....

....

....

Mwongozo wa Lugha Jumuishi kwa ajili ya Familia

Maneno yanayotumiwa na familia kuzungumza juu ya mwanafamilia wao wenye ulemavu wa akili pia itakuwa lugha ambayo wengine katika jamii wataiga na kutumia. Majirani, walimu na wengine katika jamii watafuata mwelekeo wa familia na watatumia lugha sawa na ya familia kueleza kuhusu watu wenye ulemavu wa akili. Hiyo inaweka wajibu katika familia, ambazo lazima ziwe thabiti katika jinsi zinavyowarejelea au kuwatambua wanafamilia wao, zikitumia lugha inayoakisi haki zao na mtazamo jumuishi, vinginevyo familia zinaweza kuendeleza imani potovu na kutojumuishwa bila kujua.

Lugha jumuishi ambayo familia zinalenga kutumia haitumiki tu katika vuguvugu la familia - mashirika ya watu wenye ulemavu (OPDs) katika vikundi vya ulemavu wa aina zote yamekuwa yakifanya kazi kubadilisha lugha inayotumika kueleza ulemavu na watu wenye ulemavu. Jukumu la kupinga dhana potovu linashirikiwa na vuguvugu la watu wenye ulemavu wa aina zote, ambalo limeungana pamoja katika kuanza kutumia lugha wezeshi na jumuishi.

Kwa familia ambazo zimejiunga na vuguvugu la walemavu hivi karibuni, viongozi wa vikundi vya familia wanaweza kuhitaji kuonyesha mfano wa lugha jumuishi na kusaidia familia kuanza kutumia lugha hiyo. Baadhi ya masomo muhimu ya lugha jumuishi ambayo mashirika au vikundi vya familia vinapaswa kushiriki na wanafamilia binafsi ni pamoja na:

⦸ Usitumie...	✓ Badala yake sema...
Lugha kuhusu ugonjwa na mateso “Binti yangu ana ugonjwa wa tawahudi” “Kaka yangu anaugua ugonjwa wa Down Syndrome” Watu wenye ulemavu wa akili si wagonjwa kwa ajili ya ulemavu wao, wala hawateseki kutokana na ulemavu.	**Watu wenye ulemavu wa akili sio “wagonjwa” na ulemavu wao, wala hawana ulemavu** “Binti yangu ana tawahudi” - kulingana na kama lugha inayotanguliza utu kwanza au ulemavu kwanza ni kawaida katika nchi yako. “Kaka yangu ana Down Syndrome.”
Lugha inayotaja ulemavu wa mtu badala ya kutaja jina au utambulisho wake. “Mwanangu mwenye Down Syndrome anapenda kucheza kandanda.” “Mtoto wangu mwenye tawahudi ana miaka 9.”	**Tumia jina la mtu, au lugha ile ile ambayo ungetumia kwa wanafamilia wengine au wenzao.** “Mwanangu Alejandro anapenda kucheza kandanda.” “Mtoto wangu Mahra ana miaka 9.”

⃠ Usitumie...	✓ Badala yake sema...
Lugha inayoashiria kwamba watu wenye ulemavu wa akili ni watu "maalum." "Mtoto wangu ana mahitaji maalum" "Mtoto wangu huenda katika shule maalum" Kila mtu ana mahitaji - si jambo "maalum" kuhitaji msaada wakati mwingine. Lugha "maalum" pia inaendeleza wazo kwamba watu wenye ulemavu wa akili ni tofauti na wanahitaji kuwa katika nafasi "maalum" (kama vile "shule maalum") badala ya kujumuishwa - shule maalum zinapaswa kuitwa "shule zilizotengwa."	**Ikiwa ni muhimu kusema kwamba mtu wa familia yako ana ulemavu, epuka kutumia neno "maalum" na ueleze tu ulemavu husika.** "Mtoto wangu ana ulemavu wa akili" "Daktari fulani alipendekeza kwamba binti yangu aende katika shule iliyotengwa, lakini tunamsajili katika shule yetu jumuishi ya kieneo."
Lugha inayoashiria kwamba "umri wa kiakili" wa mtu ni mdogo kuliko umri wake wa kimwili. "Mwanangu ana miaka 12, lakini kiakili ana miaka 5." Watu wenye ulemavu wa akili hawana umri tofauti wa kiakili - ikiwa mtu ana umri wa miaka 12, ana umri wa miaka 12 - haijalishi wanavutiwa na nini, wamefikia hatua gani katika ukuaji wao, au kiwango chao cha kusoma ni kipi.	**Unapowaambia watu wengine umri wa mwanafamilia wako mwenye ulemavu wa akili, chaguo pekee ni kutaja umri wake wa kimwili.** "Mwanagu ana miaka 12."
Kutofautisha kati ya ulemavu wa akili ulio mdogo, wastani na mkubwa. "Mtoto wangu haendi shule kwa sababu ulemavu wake ni mkubwa." Lugha hii inaendeleza wazo kwamba si kila mtu mwenye ulemavu wa akili ana haki sawa, na mara nyingi hutumiwa kuhalalisha hatua ya kutowajumuisha watu wenye mahitaji makubwa ya usaidizi au kujumuisha tu watu wanaohitaji usaidizi mdogo.	**Sema mahitaji ya mwanafamilia wako kwa kueleza aina ya usaidizi anayohitaji, usitumie lugha inayoeleza "uwezo wake."** "Mtoto wangu ana mahitaji makubwa ya usaidizi kwa hivyo atahitaji usaidizi wa X, Y, na Z kutoka kwa walimu ili kujumuishwa kikamilifu shuleni."

⃠ Usitumie...	✓ Badala yake sema...
Matokeo ya vipimo vya uwezo wa kiakili (IQ test) "Jirani yangu ana IQ ya 70" Vipimo vya IQ vimepitwa na wakati, haviwezi kutegemewa, na vinabagua watu wenye ulemavu wa akili. Viwango vya IQ havipaswi kutumiwa kueleza ulemavu wa mtu.	Ikiwa unahisi hakuna haja ya kuzungumza kuhusu kiwango cha IQ cha mtu asiye na ulemavu, basi hilo pia halifai kwa mtu mwenye ulemavu wa akili. Ikiwa lengo ni kueleza kiwango au aina ya usaidizi ambayo mtu anaweza kuhitaji, eleza tu usaidizi unaohitajika.
Kuzungumza kuhusu changamoto kwa njia inayoashiria kwamba mtu mwenye ulemavu ndiye chanzo cha tatizo au ndiye sababu kwa nini hawezi kufanya jambo fulani. "Mwanafunzi aliye kwenye kiti cha magurudumu hawezi kwenda shuleni." Ikiwa kuna kizuizi kinachozuia ujumuishaji, taja kizuizi, usimlaumu mtu mwenye ulemavu.	**Kuzungumza kuhusu masuala ya ufikiaji kwa kuzingatia vizuizi vilivyopo, si mtu mwenye ulemavu.** "Shule haina lango linaloweza kupitika, ambayo inamaanisha mwanafunzi anayetumia kiti cha magurudumu anazuiwa kuingia darasani" Kizuizi kikishatajwa, tunaweza kubaini usaidizi unaohitajika ili kuondoa kizuizi kinachozuia ushiriki wenye ufanisi.
Dhana potovu zinazotokana na imani potovu kuhusu kile ambacho mwanafamilia wako mwenye ulemavu wa akili hawezi kufanya. "Mpwa wangu hawezi kujifunza kwa sababu ana ulemavu wa akili" "Mjukuu wangu hawezi kufanya maamuzi" Mawazo kwamba watu wenye ulemavu wa akili hawana uwezo wa kujifunza, hawana uhuru, hawana uwezo wa kufanya maamuzi, na mengineyo, yanatokana na dhana potovu. Watu wenye ulemavu wa akili wanaweza kufanya mambo hayo yote.	**Ikiwa lengo ni kueleza changamoto fulani ambayo mtu anayo, zungumzia jambo hilo kwa msingi wa usaidizi unaohitajika au unaotolewa.** "Kupata usaidizi kwa njia hizi kunamsaidia mpwa wangu kujifunza kwa usawa na wengine" "Tunatumia zana za kumsaidia mtu kufanya maamuzi na mjukuu wangu ili kumsaidia kufanya maamuzi kwa uhuru"

Kupitia familia kuwa kielelezo katika kutumia lugha jumuishi, jamii zitakuwa jumuishi zaidi katika jinsi zinavyozungumza na watu wenye ulemavu wa akili na kuhusu watu wenye ulemavu wa akili.

Zamu yako: Mwongozo wa Lugha Jumuishi kwa ajili ya Familia

Ni ipi mifano mingine ya lugha-jumuishi?

Zana ya Kutambua Ushirikiano wa Jamii

Ili kupata washirika, vikundi vya familia vinapaswa kutafuta:

Vikundi vingine vya walemavu	Mashirika ya watu wenye ulemavu (OPD) yanayowakilisha vikundi vingine vya walemavu
	Vikundi vya wazazi wa watoto wenye ulemavu wa aina zingine
Vikundi vya haki za kijamii	Vikundi vya wanawake
	Vikundi vya utetezi vya wenyeji
	Vikundi vya LGBTQ+
Vikundi vinavyofanya kazi katika elimu	Vikundi vya wazazi wa watoto wenye umri wa kwenda shule, ikiwa ni pamoja na kamati na vikundi vinavyohusiana na shule maalum. Kwa mfano, hii inaweza kujumuisha vyama vya wazazi na walimu (PTAs) au mabaraza ya elimu ya wilaya
Vikundi vingine vya kijamii	Vikundi vya kujitolea
	Mabaraza ya mitaa au vyama
	Vikundi vya kidini, ikiwemo vikundi vya haki za kijamii au SACCO zenye uhusiano na makanisa, misikiti, au taasisi zingine za kidini
	Vikundi vya kushirikisha wananchi vilivyoundwa na serikali za mitaa

Zamu yako: Zana ya Kutambua Ushirikiano wa Jamii

Ili kupata washirika, vikundi vya familia vinapaswa kutafuta:

Vikundi vingine vya walemavu

....
....
....
....

Vikundi vya haki za kijamii

....
....
....
....

Vikundi vinavyofanya kazi katika elimu

....
....
....
....

Vikundi vingine vya kijamii

....
....
....
....

Ili kutambua ikiwa kikundi kinaweza kuwa mshirika katika vuguvugu la familia na kinaweza kusaidia katika kutetea masuala yanayoathiri watu wenye ulemavu wa akili na familia zao, vikundi vya familia vinaweza kutumia maswali yafuatayo kuhusiana na wigo kuelewa ikiwa shirika husika kinaweza kuwa mshirika mtarajiwa.

Maswali makubwa ya kutambua washirika

Je, washiriki wa kikundi hicho ni akina nani?	• Je, kuna walengwa ambao kikundi hiki hufanya kazi nao? Kwa mfano, walengwa hao wanaweza kuwa kikundi cha utambulisho (kama vile wanawake au wanachama wa jamii ya kidini) au kikundi cha kieneo (kama vile watu wanaoishi vijijini, watu wanaoishi katika mtaa fulani). • Je, watu wenye ulemavu wa akili na familia zao wamewahi kushirikishwa katika shughuli za kikundi hicho hapo awali? • Ikiwa watu wenye ulemavu wa akili na familia zao bado hawajshirikishwa, je, kuna uwezekano kwamba huenda wao ni miongoni mwa walengwa wao, hata kama hawaonekani wazi? Je, walengwa wao wanalingana na wetu?
Je, kikundi hicho hushughilikia masuala ya aina gani?	• Je, masuala yaliyopewa kipaumbele na kikundi hicho yanalingana na yetu? • Je, kikundi hicho kinashughulikia masuala ambayo ni muhimu kwa vuguvugu la familia, kama vile elimu jumuishi au kuishi katika jamii? • Ikiwa kikundi hicho hakijaanza kushughulikia masuala tunayoyapa kipaumbele, je, kinaweza kuongeza masuala yetu katika shughuli zake? Kwa mfano, ikiwa kikundi tayari kinatetea upatikanaji wa elimu kwa wa watoto lakini bado hakijumuishi watoto wenye ulemavu wa akili, je, kushirikiana nasi kunaweza kusaidia kupanua utetezi wao ili uzingatie elimu jumuishi?
Je, maadili ya kikundi hicho ni yapi?	• Je, maadili, itikadi na dhana za kikundi hicho zinalingana na yetu? Je, tunaelewa kwa njia sawa masuala ambayo ni muhimu kwetu? • Je, kikundi hicho kinaamini suala la ujumuishaji? • Ikiwa kikundi hicho hakijawahi kutetea ujumuishaji hapo awali, je, kiko tayari kujifunza zaidi? • Je, kikundi hicho kiko tayari kujua yale ambayo familia zinapitia?
Je, kikundi hicho kinashirikiana na akina nani wengine?	• Je, kikundi hicho tayari kinakuza mahusiano na vikundi vingine? • Je, vikundi vingine ambavyo kikundi hicho kinashirikiana navyo ni vikundi ambavyo familia zingependa kushirikiana navyo? Je, kikundi hicho kina maadili sawa na ya familia?
Je, kikundi hicho hufanyaje shughuli zake?	• Je, kikundi hicho kinaelewaje ushirishikwaji wa jamii? Je, kinafanya kazi kwa njia gani na watu ambao kinawawakilisha, kuwasaidia, au kuwatetea? • Je, kinafanya miradi, shughuli, au utetezi wa aina gani unaolingana na mahitaji ya familia? Je, kikundi hicho ni muhimu kwa familia, kinaweza kufikiwa na familia, kinajumuisha familia, na kinakubalika na familia?

Zamu yako: Zana ya Kutambua Ushirikiano wa Jamii

Big questions for identifying allies

Je, washiriki wa kikundi hicho ni akina nani?	....
Je, kikundi hicho hushughilikia masuala ya aina gani?	....
Je, maadili ya kikundi hicho ni yapi?	....
Je, kikundi hicho kinashirikiana na akina nani wengine?	....
Je, kikundi hicho hufanyaje shughuli zake?	....

Ikiwa kikundi hicho kitatambuliwa kama mshirika mzuri mtarajiwa, vikundi vya familia vinapaswa kuanza kutambua mpango wa kuwasiliana na kushirikiana na kikundi hicho cha nje.

Hiyo inaweza kujumuisha:

Kubaini majukumu ya washiriki wa kikundi cha familia kwa ajili ya kujenga ushirikiano na kushirikisha vikundi vya kijamii kwa msingi wa historia, malengo na uzoefu wao.

Hii mara nyingi hudhihirika kama kushirikisha familia ambazo ni walengwa wa kikundi kingine ili kusaidia kukuza mahusiano na kuonyesha umuhimu wa familia katika shughuli za kikundi - kwa mfano, akina mama wa watu wenye ulemavu wa akili kujihusisha na vikundi vya wanawake au wanafamilia wanaofuata dini fulani kuwa na mawasiliano na vikundi vingine katika dini yao.

Kufikiria juu ya tofauti za kitamaduni kati ya vikundi vya familia na mashirika mengine, na kubaini mambo yanayofanana, maono ya pamoja, na hatua za kwanza za kukuza umoja.

Vikundi vya familia vitahitaji kupata ufahamu wa maono ya vikundi vingine, na hilo linaweza kutokea kupitia utafiti au mazungumzo ya moja kwa moja na kikundi husika. Familia zinaweza kutambua nyanja ambapo familia na vikundi vingine vina vipaumbele sawa ili kuanza kutetea ushirikiano - kwa mfano, kushirkiana na vikundi vya wanawake katika ajenda ya utunzaji kama suala linaloathiri wanawake kwa ujumla na wanafamilia wa kike wa watu wenye ulemavu kimahususi. Baadhi ya mikakati ile ile ambayo vikundi vya familia hutumia kujenga maono ya pamoja inaweza kutumika kujenga maono ya pamoja kati ya kikundi cha familia na washikadau na washirika wengine.

Kutambua mkakati wa jinsi mshirika anavyoweza kujua yale ambayo watu wenye ulemavu wa akili na familia zao wanapitia katika masuala ya msingi wanayoyashughilikia na kutumia uwezo na maarifa ya familia kuimarisha shughuli zao wenyewe.

Kushauriana na familia na kuzungumza na viongozi wa kikundi cha familia kutasaidia vikundi vingine kuanza kujenga uelewa wa mahitaji na vipaumbele vya familia. Hilo linaweza kuhusisha kujenga majukwaa ya mawasiliano ya njia mbili kati ya washirika na familia (kama vile mikutano ya mara kwa mara au kuchagua kiongozi wa familia atakayetumika kama kiungo na msemaji atakayeunganisha vikundi viwili husika). Hilo linaweza kujumuisha kutumia mikakati mingine ya mawasiliano kati ya tamaduni tofauti katika jamii inapohitajika. Kupitia mawasiliano bora na ya wazi kati ya vikundi vya familia na vikundi vingine, uhusiano wa kuaminiana unaweza kujengwa ambao unaweza kuimarisha utetezi na vipaumbele vya vikundi husika.

Mkakati wa jinsi mshirika anavyoweza kuanza kujumuisha familia na watu wenye ulemavu wa akili katika ufuatiliaji na tathmini yake.

Vikundi vingine huenda visiwe na data nzuri kuhusu watu wenye ulemavu wa akili na familia zao katika kikundi cha walengwa wao, na vikundi vya familia vinaweza kuwasaidia kusasisha mikakati yao ya kukusanya data ili kupata taarifa kuhusu yale ambayo familia zinapitia.

Mikakati ya Utetezi kwa ajili ya Vikundi vya Familia

Ni nini hufanya kazi wakati wa kutetea mabadiliko katika jamii?

Mifano ya malengo ya utetezi ambayo kikundi cha familia kinaweza kuwa nayo kwa ajili ya jamii yao inajumuisha:

1. Kufanya vituo vya kitamaduni vya kieneo viweze kufikiwa na watoto wenye ulemavu na viwe jumuishi kwa ajili yao
2. Kushawishi shule 3 za kieneo zipitishe sera ya kukataa kabisa kuwazuia watoto wenye ulemavu kujisajili katika shule hizo
3. Kupanua mifumo ya kieneo ya ulinzi wa jamii ili ijumuishe usaidizi kwa familia

Baada ya kujenga maono ya pamoja ya ujumuishi na kutambua jumbe muhimu za kutetea, vikundi vya familia vinaweza kutumia mbinu mbalimbali za utetezi ili kushinikiza mabadiliko.

Mikakati hii imesaidia wanachama wa Inclusion International kusikika katika jamii zao.

Kukuza Uhusiano na Washirika

Kwa vikundi vya familia katika ngazi ya kieneo, kuungana na vikundi vingine katika jamii ni njia nzuri ya kueneza ujumbe na kuwezesha sauti zisikike zaidi. Vikundi hivyo vinaweza kuwa vikundi vya wazazi katika shule za kieneo, vikundi vya wanawake, vikundi vya kidini, vikundi vingine vya watu wenye ulemavu na vikundi vingine vya kijamii vyenye maadili sawa na vya vikundi vya familia. Kuja pamoja ili kuunda miungano, kushirikiana katika kazi ya utetezi, na kushiriki jumbe muhimu kwa ajili ya mabadiliko katika jamii kunasaidia kukuza uhusiano na washirika zaidi kwa ajili ya ujumuishaji wa watu wenye ulemavu wa akili na familia zao, na kunaongeza uwezekano wa sauti za familia kusikika. Katika hali zingine, huenda tayari kuna majukwaa ya kijamii ambayo vikundi vya familia vinaweza kujiunga nayo.

Ufuatiliaji kwa ajili ya Uwajibikaji

Vikundi vya familia vinaweza kutekeleza jukumu muhimu katika kuwajibisha jamii katika ahadi wanazotoa, au kuwajibisha jamii katika kutimiza viwango vilivyowekwa na serikali ya kitaifa. Serikali na halmshauri za umma huzingatia ukosoaji, hasa wakati ukosoaji huo unatolewa kwa msingi wa ushahidi na uchambuzi madhubuti, unatoka katika chanzo kinachoaminika, na umechapishwa na kusambazwa kwa kiwango kikubwa. Hilo mara nyingi hudhihirika kama uchunguzi, kufanya tafiti ili kukusanya data kuhusu athari za sera na maamuzi, au kuandaa na kuchapisha ripoti za ufuatiliaji. Mikakati hii inaweza kutumika katika ngazi ya kieneo na vikundi vya familia, ambavyo vinaweza kutumia simulizi na yale ambayo washiriki wa kikundi chao wamepitia ili kutoa taswira ya wazi ya athari za maamuzi ya sera katika maisha ya watu na hitaji la mabadiliko.

Kushiriki Katika Mijadala ya Sera

Kushiriki katika mijadala ya sera ni njia fanisi kwa vikundi vya familia kuhakikisha sauti zao zinasikika na kuwashawishi moja kwa moja watoa maamuzi. Wakati vikundi vya familia vina ujumbe wazi na vimeweka malengo yao kwa ajili ya mabadiliko ambayo vingependa kuona, vinaweza kuwa tayari kushiriki katika mijadala ya sera katika hatua za awali zaidi. Kuwa sehemu ya mijadala ya sera kama mkakati wa utetezi ni hatua ya mbele zaidi kuliko kwenda kwenye vikao vya umma kama vile mikutano ya ukumbi wa jiji, kunamaanisha kuwa na mawasiliano ya moja kwa moja na mazungumzo na watoa maamuzi. Katika ngazi ya jamii, hilo linaweza kudhihirika kama kujiunga na kamati au jopo kazi katika baraza la kieneo au asasi nyingine ya utawala au vikundi vya familia kuwa na mikutano na viongozi wa kieneo ili kuwasilisha masuala yao na kupendekeza suluhu.

Kuchangia Katika Ripoti ya Kimataifa

Familia zinaweza kushawishi si tu watoa maamuzi katika jamii yao, bali pia watoa maamuzi katika ngazi ya kitaifa na kimataifa kwa kuchangia katika ripoti ya kimataifa kupitia Kamati ya CRPD (Kamati ya Haki za Watu Wenye Ulemavu) au taratibu zingine za kimataifa kuhusu haki za watu wenye ulemavu zinazotekelezwa katika katika jamii. Vikundi vya familia katika ngazi ya kieneo vinaweza kufanya hivyo kupitia shirikisho lao la kitaifa, na yale wanayopitia katika ngazi ya jamii yanaweza kusaidia kushawishi mabadiliko ya kitaifa.

Strengthening Self-Advocate Voices

Kujumuisha watu wenye ulemavu wa akili wenyewe katika utetezi ni muhimu ili familia na wanaojitetea kibinafsi waweze kuzungumza kwa sauti moja. Katika kufanya kazi ya utetezi, kusikia moja kwa moja kutoka kwa watu wenye ulemavu wa akili kuhusu mabadiliko yanayopaswa kutokea kuna athari kwa mtu anayesikia ujumbe wao. Kwa vikundi vya familia katika ngazi ya kieneo, hilo linaweza kumaanisha kuwafunza watu wenye ulemavu wa akili utetezi wa kibinafsi kwa mara ya kwanza na kutoa usaidizi mzuri ili wale wanaojitetea kibinafsi waweze kuongoza shughuli za mawasiliano na utetezi.

Kutumia Vyombo vya Habari

Vikundi vya familia vinaweza kutumia vituo vya kieneo vya televisheni na redio au vyombo vya habari vya kuchapishwa ili kusaidia kueneza ujumbe wao. Vikundi vya familia mara nyingi hutumia vyombo vya habari kama njia ya kupata usikivu zaidi wa matukio maalum au siku zinazozingatia utetezi kama vile Siku ya Kimataifa ya Down Syndrome, na vituo vya televisheni vya kieneo au magazeti ya kijamii mara nyingi huwa tayari kuangazia hafla za uhamasishaji. Wasemaji kutoka kwa vikundi vya familia wanaofanya mahojiano ya redio hewani pia ni njia nzuri ya kueneza ujumbe wako na kusaidia familia mpya ambazo si sehemu ya kikundi kupata jamii ya kujiunga nayo, na kuchapisha makala yanayowasilisha simulizi kuhusu yale ambayo watu wenye ulemavu wa akili na familia zao wanapitia na mabadiliko yanayohitajika ni njia nzuri ya kuifanya jamii pana kufahamu wito wako wa kuchukua hatua.

Kampeni

Kufanya Kampeni ni mojawapo ya mbinu za utetezi zinazotumiwa sana na vikundi vya familia. Kampeni kwa kawaida hazina matokeo ya haraka na zinahitaji subira kutoka kwa wanakampeni, lakini ni njia nzuri ya kufikia jamii nzima. Vikundi vya familia vinaweza kufanya kampeni zenye mafanikio kwa kuwa na jumbe za wazi ambazo jamii inaweza kuzielewa, lengo linaloweza kufikiwa, na "wito wa kuchukua hatua" ulio mahususi ambao wanajamii wanahamaishwa kutekeleza. Kushirikiana na vikundi vingine katika jamii pia kunaweza kusaidia katika kupata usaidizi kwa ajili ya kampeni, na pia kusaidia vikundi kupata malengo ya pamoja. Katika kufanya kampeni, ni muhimu kuwafikia watu kwenye majukwaa wanayotumia kushikamana - katika baadhi ya jamii hiyo inaweza kuwa redio na magazeti, katika jamii zingine inaweza kuwa mitandao ya kijamii na WhatsApp, na katika jamii zingine inaweza kuwa kampeni ya ana kwa ana kwenye maeneo ambapo wanajamii hukusanyika.

Kutoa Nafasi kwa ajili ya Familia

Ingawa kuleta familia pamoja ili kushiriki yale wanayopitia ndio kiini cha kile kinachotekelezwa na vikundi vya familia, shughuli hizi pia zinaweza kuwa sehemu ya mkakati wa utetezi! Kwa kupanua nafasi hizi kutoka kuwa sehemu za kushikamana na kutoa usaidizi wa wahusika wenza hadi kuwa zana za utetezi, vikundi vya familia vina fursa ya kushauriana na wanafamilia wengine juu ya jumbe muhimu na hatua za utetezi, kukusanya taarifa na hali ambazo wahusika wanapitia ili kusaidia kujenga msingi wa ushahidi, kushiriki taarifa kuhusu yale yanayotokea katika jamii na kutambua fursa mpya, kuweka mikakati kwa pamoja na kuweka malengo ya pamoja ya utetezi.

Zamu yako: Mikakati ya Utetezi kwa ajili ya Vikundi vya Familia

Je, ni mikakati gani mingine imesaidia kikundi au shirika lako kusikilizwa?

....

....

....

....

....

Kufuatilia Athari za Vikundi vya Familia

Washiriki wa vikundi vya familia mara nyingi huripoti kwamba ushiriki wao katika vuguvugu la familia umesababisha maisha yao kubadilika na kuwa bora - iwe ni kupunguza hisia yao ya upweke, kuwawezesha kutoa usaidizi wa wahusika wenza, kuwaruhusu kupata rufaa ili kufikia huduma na usaidizi, kuwajengea maono jumuishi, au kuwasaidia kujenga maarifa ambayo yalipelekea mwanafamilia wao mwenye ulemavu wa akili kujumuishwa zaidi katika jamii.

Vikundi vya familia havisababishi tu mabadiliko kwa wanafamilia ambao ni sehemu ya kikundi chao, bali pia vina athari katika jamii yao - kuanzia kutetea elimu jumuishi na kuwezesha watoto wengi zaidi kusajiliwa shuleni hadi kushawishi viongozi wa jamii na kufanya mabadiliko ya sera.

Kwa vikundi vya familia, kazi hii ya kusaidia katika kubadilisha mifumo na kuboresha maisha ya watu wenye ulemavu wa akili na familia zao ndio kiini cha kile wanachofanya. Vikundi vya familia vinashughulika kufanya kazi ya kujenga ujumuishaji katika ngazi ya jamii na vinafanya kazi ili kufikia lengo kubwa, hivyo mara nyingi havichukui muda wa kufikiria jinsi ya kufuatilia mabadiliko wanayoleta na athari yao katika jamii yao.

Ili kupata taarifa kuhusu jinsi vikundi vya familia vimekuwa na athari chanya katika jamii yao, vinaweza kutumia zana rahisi za kutekeleza ufuatiliaji na kutathmini athari ili kuelewa mafanikio yao. Mkakati wa "Mabadiliko Muhimu Zaidi" ni njia moja ya kufanya hivyo ambayo vikundi vya familia vinaweza kutumia bila kuwa ujuzi wa ufuatiliaji au uzoefu katika kukusanya data.

Mbinu ya Mabadiliko Muhimu Zaidi iliyoandaliwa na Rick Daves na Jess Dart iliundwa awali kusaidia kutambua mabadiliko yanayotokana na programu, miradi na mipango inayotekelezwa na serikali na mashirika ya kiraia. Kwa vikundi vya familia, mkakati huu wa kukusanya taarifa kuhusu athari huviwezesha kutambua, kupitia sauti za watu wenye ulemavu wa akili na familia zao, ni mabadiliko gani yametokea katika jamii yao na ni mabadiliko gani yanachukuliwa kuwa muhimu zaidi na yanayofaa zaidi kwa wanafamilia.

Kuweza kufuatilia athari na mabadiliko yanayotokana na hatua zao kunaweza kuwa na manufaa makubwa kwa vikundi vya familia - kufuatilia athari katika ngazi ya jamii kunaweza kusaidia vikundi vya familia:

- ✓ **Kujenga uhalali machoni pa washikadau wengine -** kwa kufuatilia jinsi hatua za kikundi zimesababisha mabadiliko halisi katika maisha ya watu, vikundi vya familia vinaweza kuonyesha athari yao na uzoefu wao na kutumia mambo hayo kuchukua nafasi zao katika majukwaa ya utetezi.
- ✓ **Kupata ufadhili -** katika maeneo ambapo vikundi vya familia vinaweza kupata ufadhili wa kusaidia shughuli zao, iwe kupitia ufadhili kutoka kwa serikali zao za mitaa au kupitia shirikisho lao la kitaifa, kuweza kuonyesha athari ambayo kikundi kimekuwa nayo kunasaidia kuonyesha umuhimu wa kufadhili shughuli katika ngazi ya jamii.
- ✓ **Kushiriki maarifa na vikundi vingine vya familia -** kwa kuonyesha jinsi hatua za kikundi zimesababisha mabadiliko chanya katika maisha ya watu, hiyo inasaidia kujenga ufahamu wa kile kilicho na ufanisi ili kiweze kushirikiwa na vikundi vingine vya familia vinavyojaribu kufikia mafanikio sawa.

Vikundi vya familia vinaweza kuanza kutumia zoezi hili baada ya hatua tatu za kupanga:

Kuchagua aina za mabadiliko ambazo ungependa kujifunza zaidi kuzihusu

Vikundi vya familia vinahitaji kufafanua aina za mabadiliko ambazo vinataka kutambua. Kwa mfano, kikundi kinaweza kutaka kufuatilia mabadiliko ya kibinafsi, kama ongezeko la kujistahi, uhuru, uwezo wa kushiriki katika maamuzi ya familia au jamii, au mabadiliko katika mtazamo wa wanafamilia wenyewe au watoa maamuzi. Kikundi pia kinaweza kuchagua kufuatilia mabadiliko ya kitaasisi, kama vile mabadiliko katika ubora au upatakinaji wa huduma za umma kwa watu wenye ulemavu wa akili kutokana na utetezi wa kikundi.

Bainisha muda ambao mabadiliko yanayofuatiliwa yalitokea

Vikundi vya familia lazima vieleze kwa uwazi kipindi cha muda ambacho mabadiliko wanayotambua yalitokea, kwa mfano, kujadili mabadiliko yaliyotokea mwaka mmoja uliopita pekee.

Kuchagua washiriki

Mabadiliko Muhimu Zaidi yanatambulika kwa kufanya warsha na kikundi cha watu wanaohusika moja kwa moja katika programu, mradi au mpango husika unaofuatiliwa na kuwauliza ni mabadiliko gani yametokea katika maisha yao kutokana na shughuli hiyo. Kwa vikundi vya familia, hiyo inaweza kumaanisha kualika kikundi kidogo cha wanafamilia kuja pamoja na kuzungumza kuhusu jinsi shughuli za kikundi zimeathiri maisha yao - hiki kinaweza kuwa kikundi kilichopo cha usaidizi wa wahusika wenza, au wanafamilia mbalimbali wanaohusika katika nyanja tofauti za shughuli za kikundi cha familia. Pia inaweza kumaanisha kuwaleta pamoja washikadau wengine kama vile walimu au maofisa wa serikali ambao kikundi cha familia kimekuwa kikijaribu kuwashawishi kupitia shughuli zao.

Ili kutumia mbinu ya Mabadiliko Muhimu Zaidi, vikundi vya familia vinaweza:

1. Kukusanya kikundi cha hadi watu 15 ambao wameshiriki au kufaidika na programu, mradi au mpango ambao kikundi cha familia kimeongoza.
2. Kufanya mazungumzo - wawezeshaji wanapaswa kutoa nafasi salama kwa msingi wa kuheshimiana ambapo wanafamilia wanahisi wako huru kushiriki mawazo yao. Kuwakumbushe washiriki kwamba hakuna majibu yasiyo sahihi, na maoni ya kila mtu yanathaminiwa.
3. Kualika kila mshiriki aandike kwenye kadi ndogo mabadiliko muhimu zaidi maishani mwake yamekuwa yapi kutokana na kushiriki katika mradi husika - inaweza kuwa mabadiliko ya mtazamo, maono, ufikiaji, hali ya kiuchumi, nk.
4. Kuhimiza kila mshiriki kuweka kadi yake kwenye ukuta ili kila mtu asome mabadiliko aliyoandika.

5. Kuomba kila mshiriki asome mabadiliko yake kwa sauti na kuyaeleza, huku wengine wakisikiliza kwa makini.

6. Kuwaomba washiriki wafikirie juu ya mabadiliko waliyoyatambua pamoja, na kikundi kikubali kuchagua kati ya kadi zao mabadiliko au matokeo wanayoona kuwa muhimu zaidi. Kwa pamoja, kikundi kitachagua mabadiliko ambayo kila mtu anajitambulisha nayo na anahisi yanadhihirisha hali yake.

Matokeo yake ni makubaliano ya wazi miongoni mwa wanakikundi kuhusu athari kubwa zaidi ya kazi ya kikundi, iliyotambuliwa na wanakikundi wenyewe. Mbinu ya Mabadiliko Muhimu Zaidi haionyeshi tu vikundi vya familia athari zao kubwa zaidi ni zipi, bali pia inasaidia kuwaonyesha viongozi wa kikundi cha familia na washikadau wengine kile ambacho kikundi kinathamini na kinaona kuwa muhimu zaidi kuhusu kazi yao.

Vikundi vya familia baadaye vinaweza kushiriki simulizi za mabadiliko ambayo kikundi kilishiriki na kushiriki kile walichojifunza kuhusu maadili ya kikundi ili kusaidia kuonyesha si tu jinsi kikundi cha familia kina athari chanya, bali pia jinsi shughuli zake zinaendana na maadili ya wanafamilia wenyewe.

Zamu yako: Kufuatilia Athari za Vikundi vya Familia

Ni aina gani ya mabadiliko ungependa kujifunza zaidi na kufuatilia?

....

....

....

....

Je, ni muda gani mabadiliko yatafuatiliwa?

....

....

Nani atashiriki?

....

....

Kutafakari matokeo

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Kujenga Vuguvugu la Familia la Vizazi Vingi

Kwa nini vikundi vya familia vinapaswa kutia juhudi katika kuwajumuisha ndugu kwa njia bora zaidi?

- ✓ Ndugu wana mtazamo na uhusiano wa kipekee na ndugu yao mwenye ulemavu wa akili unaotokana na kuwa mwenzao, mara nyingi wanashiriki vikundi sawa za marafiki, kuhudhuria shule pamoja, na zaidi.
- ✓ Ndugu ndio wasaidizi thabiti zaidi kwa wanafamilia wao wenye ulemavu wa akili katika maisha yao yote, na uhusiano kati yao na ndugu yao hubadilika kadiri wanavyozeeka.
- ✓ Ndugu mara nyingi wanakuwa wasaidizi wakuu wa wanafamilia wao wenye ulemavu wa akili kadiri wazazi wanavyozeeka, na huandaliwa vyema zaidi kufanya hivyo wanapokuwa wameshiriki katika vuguvugu la familia, wana ufahamu mzuri wa haki za mwanafamilia wao mwenye ulemavu wa akili, na wanafahamu rasilimali zilizopo kwa ajili yao.
- ✓ Vuguvugu la familia haliwezi kuwakilisha mahitaji ya familia kikamilifu bila kuelewa jukumu linalotekelezwa na ndugu!

Ili mavuguvugu ya familia yawakilishe na kutetea kikamilifu mahitaji ya wanafamilia na ya watu wenye ulemavu wa akili, mashirika ya kifamilia lazima yashirikishe ndugu. Baadhi ya mifano ya njia za kushirikisha ndugu ni pamoja na:

Usaidizi wa Wahusika Wenza Kutoka kwa Ndugu

Mashirika mengi ya kifamilia yana vikundi vya kusaidia familia katika ngazi ya kieneo - haya ni majukwaa ambapo wanafamilia wanaweza kuja pamoja, kushiriki yale wanayopitia, kutoa na kupokea ushauri na usaidizi, na kutoa usaidizi wa kisaikolojia na wa kijamii kila mmoja kwa mwenzake. Kwa kawaida washiriki wa vikundi hivi ni wazazi, lakini wanachama wengi wa Inclusion International wanaripoti kwamba kuna hitaji linaloongezeka la usaidizi wa kisaikolojia na wa kijamii na usaidizi wa afya ya akili miongoni mwa ndugu pia.

Vikundi vya familia vinaweza kushirikisha ndugu kwa njia bora zaidi kwa:

- ✓ Kuwaalika ndugu kushiriki katika majukwaa ya kutoa usaidizi wa wahusika wenza
- ✓ Kuunda vikundi maalum vya kutoa usaidizi kwa ndugu
- ✓ Kuzingatia kuwapa ndugu usaidizi maalum wa kisaikolojia na wa kijamii na kuwahamasisha kuhusu afya ya akili.

Kuandaa rasilimali zinazojumuisha ndugu

Vikundi vya familia vinapoandaa rasilimali kwa ajili ya wanafamilia, rasilimali hizo kwa kawaida huzingatia yale ambayo wazazi wanapitia na huwaandaliwa hasa kwa ajili ya wazazi.

Ili kufanya zana zinazoandaliwa kwa ajili ya familia ziwe zenye manufaa zaidi kwa vuguvugu zima, vikundi vya familia vinapaswa kuzingatia ndugu katika rasilimali wanazoandaa kwa:

- ✓ Kuunda mfumo wa kukagua rasilimali mpya za familia zinazoandaliwa ili kuhakikisha kuwa hazizingatii tu mtazamo wa mzazi pekee - vikundi vya familia vinaweza kuunda orodha ya maswali ya kutafakari ili kufikiria rasilimali husika inalenga nani na ikiwa ndugu wataona kwamba maudhui yake yanawazingatia.
- ✓ Kuandaa maudhui na rasilimali mahususi kwa ajili ya ndugu, ikiwa ni pamoja na jinsi ya kushiriki katika utetezi

Uwezeshaji wa Pamoja katika Mafunzo na Utetezi

Vuguvugu la familia linahitaji kutafakari kuhusu ni sauti za akina nani zinawasilishwa kwa familia mpya zinazojiunga na vuguvugu - wazazi kwa kawaida huongoza katika usaidizi na kutoa rufaa kwa familia mpya, lakini uongozi wa pamoja kati ya wazazi na ndugu hufanya vuguvugu liwe karibishi zaidi kwa ndugu na hivyo huwaalika ndugu wengi zaidi katika jukwaa hilo.

Vikundi vya familia vinaweza:

- ✓ Kutumia mbinu ya uwezeshaji wa pamoja katika mafunzo na shughuli za uhamasishaji, ambapo mafunzo yanatolewa na mwezeshaji mmoja ambaye ni mzazi na mwezeshaji mwingine ambaye ni ndugu.
- ✓ Kuinua sauti za ndugu katika utetezi pamoja na wazazi na kuhakikisha utetezi unazingatia mitazamo yote miwili.

Kuhimiza Uongozi wa Ndugu katika Kufanya Maamuzi

Vuguvugu wakilishi zaidi la familia inamaanisha majukumu ya uongozi yanashikiliwa na vikundi tofauti vya familia, wakiwemo ndugu.

Mikakati ya kufanya hivyo inatofautiana kulingana na aina ya shirika, hata hivyo baadhi ya mikakati ya kufanya hivyo ni pamoja na:

- ✓ Kutoa nafasi za mafunzo ya uongozi kwa ndugu
- ✓ Kutafuta ushauri wa ndugu kuhusu maamuzi ya ngazi ya juu
- ✓ Kutenga viti kwa ajili ya ndugu kwenye Bodi au vikundi vingine vya uongozi

Kuwashirikisha Ndugu katika Mafunzo ya Usaidizi na Uhamasishaji

Mafunzo yanayotolewa na vikundi vya familia kwa ajili ya familia ni jambo la kawaida - mara nyingi mafunzo hayo hushughulikia mada kama vile haki za binadamu za watu wenye ulemavu wa akili, jinsi ya kutoa usaidizi bora, na usaidizi na huduma za kijamii zilizopo ambazo watu wenye ulemavu wa akili wanaweza kupata. Mafunzo hayo mara nyingi hulenga wazazi, huku ikiwa nadra kwa ndugu kupata fursa kama hizo za kupata mafunzo au taarifa, jambo linalofanya wasiwe tayari kutoa usaidizi katika hatua tofauti za maisha yao.

Vikundi vya familia vinaweza:

- ✓ Kutenga nafasi kwa ajili ya ndugu katika mafunzo ya uhamasishaji na kujenga uwezo
- ✓ Kuandaa mafunzo mahususi kwa ajili ya ndugu ambayo yatawapa maarifa wanayohitaji ili kutoa usaidizi bora katika nyakati tofauti za maisha yao, kuanzia ujana hadi kuchukua jukumu la kudumu kama wasaidizi wakuu
- ✓ Kuandaa rasilimali kwa ajili ya ndugu na wazazi ili kuwatayarisha kwa ajili ya mpito katika utoaji wa usaidizi na kudhibiti mpito huo pamoja

Kupitia kuwashirikisha ndugu, vikundi vya familia vitajikuta vikiwa na vuguvugu la vizazi vingi lililo madhubuti na endelevu zaidi, linalofikia majukwaa na mawazo mapya yanayotokana na ushiriki wa ndugu, na litakuwa na sauti wakilishi zaidi kwa ajili ya familia.

Zamu yako: Kujenga Vuguvugu la Familia la Vizazi Vingi

Je, ni vipi vingine vya vikundi vya familia vinaweza kujumuisha ndugu vizuri zaidi?

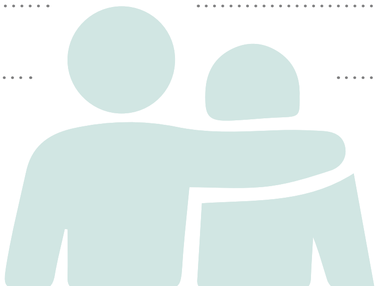

Maswali Yanayoulizwa Sana kuhusu Mitandao ya Familia

Kikundi cha familia ni nini?

Kikundi cha familia ni kikundi cha kujitolea kilichoundwa na akina mama, baba, ndugu, na jamaa wengine wa watu wenye ulemavu wa akili. Wanafamilia ambao ni sehemu ya mtandao huja pamoja kwa sababu wanashiriki malengo au mipango sawa ya siku zijazo. Kwa mfano, mitandao mingi ya kifamilia huja pamoja kwa sababu wanaamini katika jamii ambapo watu wenye ulemavu wa akili wanajumuishwa kikamilifu katika nyanja zote za maisha, na wanataka kufanya kazi pamoja ili kufikia lengo hilo. Mitandao ya kifamilia inapatikana katika viwango tofauti - kuna mitandao ya kifamilia ya kieneo inayofanya kazi katika jamii, mitandao ya kifamilia ya kikanda na kitaifa katika nchi, na mitandao ya kifamilia ya kimataifa. Mitandao yote hiyo hudumisha mazungumzo na hulenga kufanya kazi pamoja ili kuleta mabadiliko na kujenga ulimwengu jumuishi zaidi.

Nani anaweza kuwa sehemu ya mtandao wa kifamilia?

Washiriki wa mitandao ya kifamilia kwa kawaida huwa ni wazazi, ndugu, babu na nyanya, wazazi wenye ulemavu wa akili na wanafamilia wengine wa familia pana. Ingawa ndugu wa damu siku zote watakuwa kiini cha vuguvugu la familia, vikundi vingi vya familia vinatambua kwamba watu wengine ambao ni muhimu kwa watu wenye ulemavu wa akili, kama vile marafiki au majirani pia wanataka kuja pamoja ili kujifunza jinsi ya kutoa msaada bora na kutetea ujumuishaji katika jamii zao. Baadhi ya vikundi hufafanua "familia" kama mtu yeyote ambaye mtu mwenye ulemavu wa akili anamtambua kama familia yake, na hiyo inatoa nafasi ya ukuzaji wa mahusiano mengine katika jamii.

Sharti muhimu zaidi la kuwa sehemu ya mtandao wa kifamilia ni kuamini kikamilifu katika ujumuishaji wa watu wenye ulemavu wa akili na familia zao katika jamii zao.

Kwa nini familia huchagua kuwa sehemu ya mtandao wa kifamilia?

Katika jamii na nchi nyingi, watu wenye ulemavu wa akili wametengwa katika jamii zao - wanaweza kuzuiwa kupata elimu, kupata ajira, au kuishi maisha yenye usawa na wengine katika jamii yao. Katika maeneo mengi, upatikanaji wa taarifa kuhusu

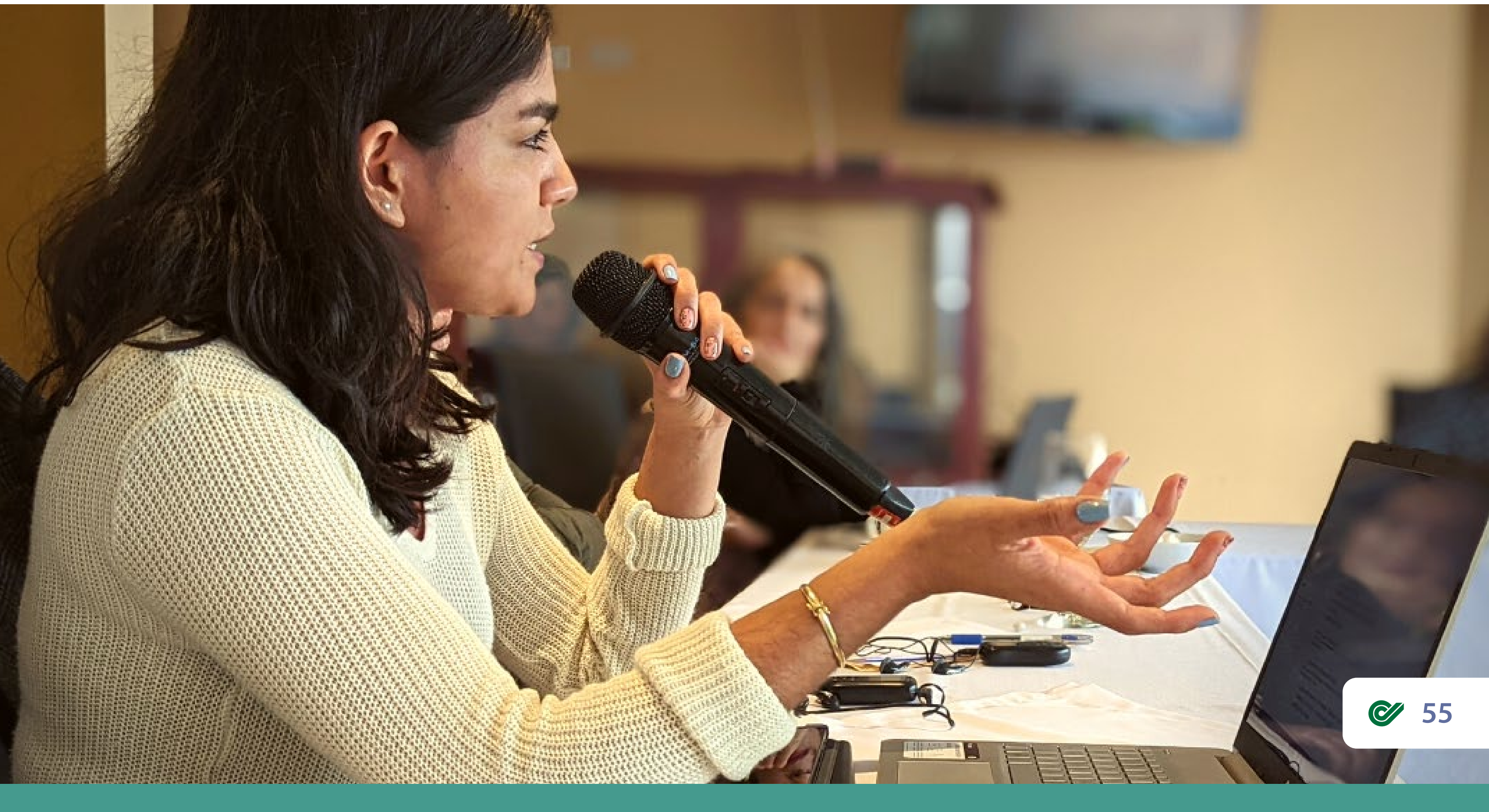

ulemavu wa akili na haki za binadamu pia unaweza kuwa mdogo, na ukosefu wa ufahamu katika jamii unamaanisha kwamba familia zitakabiliwa na vikwazo katika kutetea haki za wanafamilia wao wenye ulemavu wa akili. Kuwa sehemu ya mtandao wa kifamilia hunufaisha familia kwa:

- Kukuza ushikamano - kuwa sehemu ya mtandao wa kifamilia huruhusu familia kuwa katika kikundi kinachoshiriki mawazo na malengo sawa na kinachokuza maono ya pamoja kwa manufaa ya watu wenye ulemavu wa akili, familia zao, na jamii kwa ujumla.
- Kutoa fursa kwa washiriki kushiriki mambo wanayopitia, kupata taarifa mpya, kupata zana na rasilimali, kupokea mwongozo na kupata usaidizi wa wahusika wenza.
- Kuunganisha familia mpya na familia ambazo zimewatangulia - familia za watoto wenye umri mdogo wenye ulemavu wa akili zinaweza kufaidika kutokana na mafunzo na mikakati iliyotumika na familia za watu wenye ulemavu wa akili walio na umri mkubwa, ambazo zina uzoefu katika kutumia mifumo iliyopo.
- Kuzipa familia jukwaa salama kwa ajili ya mwingiliano, kutafakari, na kupata usaidizi usio wa kuhukumu kutoka kwa wengine wenye matumaini, hofu na hali sawa kama za familia hizo.

Je, kuwa sehemu ya mtandao wa kifamilia kunanufaishaje wanafamilia?

Mitandao ya kifamilia hutimiza majukumu matatu muhimu: kutoa usaidizi na ushikamano, kuwezesha washiriki kujifunza na kushiriki yale wanayopitia, na kuandaa majukwaa ya utetezi wa pamoja.

Wanafamilia wengi hutaka kupata makujwaa salama ambapo wanaweza kuhisi kusikilizwa na kupokea usaidizi kutoka kwa wenzao wanapopitia hali ngumu. Kwa mfano, katika hali ambapo mwanafamilia mwenye ulemavu wa akili anakabiliwa na ukiukaji wa haki zake, kuwa sehemu ya mtandao wa kifamilia kunatoa msaada wa familia zingine ambazo huenda hali kama hiyo. Kwa familia nyingi, usaidizi wa kihisia pia ni faida ya wazi ya kuwa sehemu ya mitandao ya kifamilia katika ngazi ya kieneo.

Kwa njia hiyo hiyo, kuunda vikundi vya wanafamilia kunauruhusu kuandaa jukwaa ambapo taarifa zinaweza kushirikiwa kulingana na hali ambazo watu binafsi wamepitia. Kuunda vikundi vya wanafamilia pia husaidia kujenga maarifa ya pamoja kwa kubadilishana taarifa na hali ambazo watu wamepetia. Mitandao ya kifamilia huunda majukwaa ambapo wanafamilia wanaweza kusikilizwa, kushiriki yale ambayo wamepitia, na kujifunza, na kupitia mabadilishano hayo familia zinaweza kuja pamoja zikiwa na ajenda ya pamoja ili kushinikiza jamii zao zijumuishe zaidi watu wenye ulemavu wa akili.

Je, baadhi ya njia ambazo wanafamilia huungana na kujenga ushikamano ni zipi?

Familia zinazoamua kuunda au kujiunga na mitandao na kuwa sehemu ya mashirika ya kifamilia hufanya hivyo ili kupigania fursa bora kwa ajili wanafamilia wao wenye ulemavu wa akili. Majukwa yanayoshirikiwa, kujifunza pamoja, na usaidizi wa wahusika wenza husaidia kujenga hisia ya kuaminiana na urafiki ndani ya familia, na hivyo kuandaa majukwaa karibishi huku kukiwa na uhusiano madhubuti kati ya wanafamilia.

Wanachama wa Inclusion International hutumia mikakati mbalimbali kujenga ushikamano huo miongoni mwa wanafamilia. Mojawapo ya mikakati yanayotumiwa sana katika kujenga ushikamano kati ya familia ni kuandaa majukwaa ya kuwezesha familia kushikamana kutoka nyumbani - kwa mfano, vikundi vingi vya familia hutumia kikundi cha WhatsApp au Facebook ambapo wanaweza kubadilishana hadithi, hali wanazopitia, picha na mengine mengi wanapokuwa na mazungumzo kuhusu wanafamilia wao mwenye ulemavu wa akili. Majukwaa haya yanaweza kusimamiwa na familia zenyewe, na katika hali zingine shirika linaweza kupendekeza mijadala maalum mara kwa mara kwa kuuliza swali ambalo kila mtu anapaswa kulijibu na kushiriki maoni yake.

Mbali na usaidizi wa wahusika wenza na shughuli za utetezi, baadhi ya vikundi vya familia hushirikisha wanafamilia katika shughuli za burudani zinazozipa familia nafasi ya kupumzika na tafrija. Kwa mfano, hiyo inaweza kujumuisha madarasa, kazi za sanaa, mandari, au shughuli zingine ambazo familia zinaweza kujumuika pamoja kufurahia.

Shukrani

Tunatoa shukrani kwa timu ya washauri wa kikanda ambao walitoa mwongozo wa mradi, walishiriki maarifa na uzoefu wao ili kuandaa maudhui ya mkusanyiko huu wa zana, waliunga mkono utayarishaji wa zana na rasilimali zilizomo kwenye mkusanyiko huu wa zana:

- Mónica Cortés, Asdown Colombia
- Indiana Fonseca, ASNIC Nicaragua
- Astrid Eliana Cáceres, Asdown Colombia
- Katherine Britto, Sociedad Peruana de Síndrome Down
- Fatma Wangare, Inclusion Africa
- Mihret Nigussie, Inclusion Africa

Tunatoa shukrani kwa washiriki wa Kikundi cha Ushauri cha Kimataifa cha mradi huu, kwa ajili ya maoni yao na uchanganuzi wao muhimu katika awamu za mradi za ukusanyaji wa data, uundaji wa mkusanyiko wa zana na usambazaji:

- Sue Swenson, Inclusion International
- Diane Richler, Catalyst for Inclusive Education
- Deepti Samant Raja, World Bank
- Ruchi Kulbir Singh, World Bank
- Anna Maria Eftimiadis, World Bank
- Hanna Alasruutari, World Bank
- Sian Tesni, CBM International
- Marie Schoeman, Leonard Cheshire Disability
- Dorodi Sharma, International Disability Alliance
- Jane Buchanan, Human Rights Watch
- Kate Lapham

Tunatoa shukrani kwa mashirika yafuatayo ya Watu Wenye Ulemavu (OPDs) kutoka kwenye mtandao wa Inclusion International katika Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara na Amerika Kusini ambayo yalichangia katika ukusanyaji wa data kuhusu njia ambazo familia za watu wenye ulemavu wa akili huja pamoja na kufanya utetezi katika vikundi katika ngazi ya kieneo:

- Asdown Colombia
- Asociación Azul, Argentina
- Asociación de Padres, Tutores y Voluntarios de Personas con Discapacidad de Tarija, Bolivia
- Asociación Sindrome de Down Chuquisaca, Bolivia
- APAPE – Down Syndrome Togo
- APEGADA, Angola
- CONFE, Mexico
- Down Syndrome Association Mauritius
- Down Syndrome South Africa
- FEPAPDEM, Ecuador
- Fikir Ethiopia National Association on Intellectual Disabilities
- Fundación Descúbreme, Chile
- Fundación Visibilia, Argentina
- Inclusion Ghana
- Inclusion Mauritius
- Inclusion Uganda
- Kenya Association of the Intellectually Handicapped
- La Chrysalide, Benin
- Namibia Association of Children with Disabilities
- ProEdu – Inclusive Quality Education, Uruguay
- Sociedad Peruana de Síndrome Down
- Tanzanian Association of the Mentally Handicapped
- UPHLS, Rwanda
- Uganda Parents of Persons With Intellectual Disabilities
- Zanzibar Association of People with Developmental Disabilities